

**T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI
TÜRK MÜZİĞİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**İLKÖĞRETİM 6.SINIF MÜZİK DERS KİTABI VE ÖĞRETİM
PROGRAMININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hülya GÜNEŞ

Danışman:

Doç. Dr. Tolga KARACA

TOKAT- 2025

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Tolga KARACA danışmanlığında hazırlamış olduğum “İlköğretim 6.Sınıf Müzik Ders Kitabı ve Öğretim Programının İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans/ Doktora tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

.../.../...

Hülya GÜNEŞ

JÜRİ KABUL VE ONAY

Hülya GÜNEŞ tarafından hazırlanan “İlköğretim 6.Sınıf Müzik Ders Kitabı ve Öğretim Programının İncelenmesi” adlı tez çalışmasının savunma sınavı 04.02.2025 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı’nda Türk Müziği Tezli Yüksek Lisans Programı olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Üye (Başkan): Doç. Dr. Ali BİLİCİ

Üye: Doç. Dr. Ahmet Hakan BAŞ

Üye: Doç. Dr. Tolga KARACA

ONAY

...../...../.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Hayatımın her anında yanımda ve her zaman en büyük destekçim olan öncelikle beni özverisiyle, sevgisiyle ayakta tutan canım anneciğim Zeliha GÜNEŞ'e, her koşulda elimi sımsıkı tutarak yolumu aydınlatarak rehberlik eden en büyük dayanağım canım ablacığım Fatma GÜNEŞ ÖZEK'e, abiliğini ve yol göstericiliğini hiçbir zaman esirgemeyen eniştecğim Dr.Ünal ÖZEK'e, hayatımda her daim desteğini, güvenini hissettiren saygıdeğer abim Av. İş insanı Üzeyir ÖZEK'e, bu sürecin tamamlanmasında ki motive edici sözleriyle bana yoldaş olan canım kuzenim Solar Enerji Sistemi Lideri Dr. Ahmet Çağrı BİLİR'e ve akademik hayatımda bana tecrübeleri ile çok değerli vakitlerini ayırarak desteklerini esirgemeyen kıymetli danışmanım Doç. Dr. Tolga KARACA'ya minnettarım. Ayrıca tez çalışmamda değerli fikirleri ve yönlendirmeleri için saygıdeğer hocalarım Doç. Dr. Ali BİLİCİ, Doç. Dr. Ahmet Hakan BAŞ ve Doç. Dr. Ali YILDIRIM'a teşekkürü borç bilirim.

Son olarak bu çalışma, sevgisi yüreğimde her daim yaşayan, omzumda kanadını hissettiğim canım babacığım Öğretmen Ahmet GÜNEŞ'in hatırasına saygı ve yarınlara duyduğum umudun ifadesidir.

Hülya GÜNEŞ

ŞUBAT 2025

ÖZET

İLKÖĞRETİM 6.SINIF MÜZİK DERS KİTABI VE ÖĞRETİM PROGRAMININ İNCELENMESİ

Güneş, Hülya

Yüksek Lisans, Türk Müziği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Tolga KARACA

Şubat 2025, xi + 64 sayfa

Bu araştırmanın konusu (TTKB,2018) ilköğretim 6.sınıf müzik dersi öğretim program'ında yer alan kazanımların, ilköğretim 6.sınıf müzik ders kitabındaki (MEB,2023) değerlendirme bölümleri doğrultusunda program geliştirme ilkelerine uygunluk düzeyini tespit etmektir.6.sınıf öğrenme alanlarının kazanımlara ulaşılabilirliği, kazanımlar ile değerlendirme bölümleri arasındaki örüntünün uygunluğu ve değerlendirme kapsamında(TTKB,2018) 6.sınıf müzik öğretim programı ilkelerine uygunluğu incelenmiştir. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleriyle, kazanımlara ulaşılabilme durumlarının belirlenebilmesi için 6.sınıf müzik ders kitabında etkinlikler, uygulamalar ve değerlendirme bölümlerini içerip içermediğine değinilmiştir.6.sınıf müzik dersi öğretim programı (TTKB2018), genel müzik eğitimi kapsamında farklı yöntem ve tekniklerin kullanılarak öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanda dengeli, tutarlı ve sağlıklı bir birey olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Müzik öğretim programı (TTKB,2018) 6.sınıf kazanımlarının öğrenci düzeyine uygun olup olmaması, açık anlaşılır olup olmaması, aşamalılık ilkesine dikkat edilerek yapılıp yapılmadığı, kazanımların gerçekleştirilir nitelikte olup olmadığı gibi genel çerçevede öğretim programında yer alan kazanımlara ne kadar ulaşılabilmiştir. Araştırma kapsamında ilköğretim 6. sınıf müzik ders kitabı (TTKB,2018) ve müzik öğretim programı (TTKB,2018) kazanımlarının incelenmesidir.6.Sınıf müzik ders kitabı (MEB,2023) müzik dersi öğretim programı (TTKB,2018)açısından ele alınarak anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Açık İlköğretim, Öğrenci Katılımlı Öğretim Yöntemi, Modern Müzik, Müzik Dersi.

ABSTRACT**REVIEW OF PRIMARY EDUCATION 6TH GRADE MUSIC COURSE
BOOK AND CURRICULUM PROGRAM**

Güneş, Hülya

Master's Degree, Department of Turkish Music

Advisor: Doç. Dr. Tolga KARACA

February 2025, xi + 64 pages

The subject of this research (TTKB,2018) is to determine the level of compliance of the achievements in the primary education 6th grade music lesson curriculum with the program development principles in line with the evaluation sections in the primary education 6th grade music textbook (MEB,2023).The accessibility of the achievements of the 6th grade learning areas, the suitability of the pattern between the achievements and the evaluation sections and its compliance with the principles of the 6th grade music curriculum were examined within the scope of the evaluation (TTKB, 2018).In order to determine the readiness levels of the students and their ability to achieve the objectives, it was mentioned whether the 6th grade music textbook included activities, practices and evaluation sections. The 6th grade music education curriculum (TTKB, 2018) aims to ensure that students become balanced, consistent and healthy individuals in the cognitive, affective and behavioral fields by using different methods and techniques within the scope of general music education. Music curriculum (TTKB, 2018) is the extent to which the achievements in the curriculum can be achieved in the general framework, such as whether the 6th grade achievements are suitable for the student level, whether they are clear and understandable, whether they are made by paying attention to the principle of gradualness, whether the achievements are realizable or not. The scope of the research is to examine the achievements of the primary school 6th grade music textbook (TTKB, 2018) and music teaching program (TTKB, 2018). The 6th grade music textbook (MEB, 2023) was tried to be interpreted in terms of the music lesson curriculum (TTKB, 2018).

Keywords: Open Primary Education, Students Participation Instruction Method, Modern Music, Music Lesson.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR.....	vi
BÖLÜM I: GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	4
1.2.1. Alt Problemler.....	4
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	5
1.4. SAYILTIAR.....	5
1.5. SINIRLILIKLAR.....	5
1.6. TANIMLAR	5
BÖLÜM II: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1.1. İlköğretim 6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Çerçevesi.....	7
2.2. İLKÖĞRETİM 6.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI.....	8
2.3. MÜZİK EĞİTİMİNİN TEMEL İLKE VE AMAÇLARI	8
2.4. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ PERSPEKTİFİ	10
2.5. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMI.....	10
2.6. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI’NIN ÖZEL AMAÇLARI	11
2.7. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM ÇERÇEVESİNDE ALANA ÖZGÜ BECERİLER	11
2.8. MÜZİK DERSİ İÇERİSİNDE ÖĞRENİM VE ÖĞRETİM BOYUTU	12
2.9. MÜZİĞİN İŞLEVSELLİĞİ.....	13
2.10. TÜRKİYE’DE MÜZİK EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	13
BÖLÜM III: YÖNTEM	15
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	15
3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEM BOYUTU	15
3.3. KATILIMCILAR	15
3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	16
3.5. VERİ TOPLAMA SÜRECİ.....	17
3.6. VERİLERİN ANALİZİ.....	18
3.7. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ SÜRECİ.....	18
3.8. ARAŞTIRMA SÜRECİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK DURUMU.....	20
3.8.1. İnanırcılık / İç geçerlik.....	20
3.8.2. Araştırmanın Dış Ve İç Geçerlilik Durumu.....	21
3.8.3. Araştırmanın İç Tutarlılığı	21
3.8.4. Araştırmanın Teyit Edilebilirliği ve Dış Güvenirliği	21
3.8.5. Araştırmacının Rol Faktörü.....	22
3.8.6. Kişisel Bilgi Formu	23
3.8.7. İnceleme Nesnesi.....	23

BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUM.....	24
4.1. MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINI İŞLEME SÜRECİNE İLİŞKİN TECRÜBELERİ	24
4.1.1. Destekleyeci Unsurlar	24
4.1.2. Öğretmenin Mesleki Uzmanlığı	25
4.1.3. Sınıf İçi Öğrenci Özellikleri	26
4.2. DERS İÇİ ENGELLEYİCİ UNSURLAR.....	28
4.2.1. Ders Üzerinde Yer Alan Baskılar.....	28
4.2.2. Ders İçi Olanak Faktörü.....	31
4.2.3. Ders İçi Öğrenci Özellikleri	36
4.3. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANIŞINA YÖNELİK MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN DENEYİM VE GÖRÜŞLERİ.....	40
4.3.1. Müzik Eğitimi Öğretim Program Çerçevesi	40
4.3.2. Ders İçi Uygulanabilirlik Boyutu.....	41
4.3.3. Öğrenme ve Öğretme Alanları İçerisinde Kazanım.....	42
4.3.4. Öğrenme İçerikleri	43
4.3.5. Öğrenme Hedefleri.....	44
4.3.6. Ders Konusunun Önemi.....	45
4.3.7. Ders İçerisinde Zaman Yönetimi.....	46
4.3.8. Fiziki Çevre Faktörleri	46
BÖLÜM V: SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	48
BULGULARA AİT SONUÇLAR	48
ÖNERİLER.....	51
5.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Öneriler.....	52
5.2. Yapılabilecek Alan Çalışmalarına İlişkin Öneriler	52
KAYNAKÇA.....	53
EKLER	57
ÖZGEÇMİŞ.....	64

KISALTMALAR

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TTKB : Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İlköğretim 6. sınıf müzik dersi öğretim programında (TTKB,2018) yer alan kazanımların ve 6.Sınıf Öğrenci Ders Kitabında ki (MEB,2023) öğrenme alanlarındaki kazanımların başarı düzeylerinin belirlenmesi, ortaya çıkan bulgularla öğretim programının ilgili bölümleri arasındaki durumun program içinde kullanım düzeylerinin değerlendirilmesidir. Bu bağlamda öğretim programı ve ders kitapları eğitim sürecinde birbirini tamamlaması gereken iki önemli unsurdur. Bu araştırma, MEB bünyesinde hazırlanan 6.sınıf müzik dersi öğretim programı ve 6.sınıf müzik ders kitabının içerik yönünden incelenmesi, nitelikli bir müzik eğitimi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle araştırmanın problem cümlesi ‘İlköğretim 6.Sınıf Müzik Ders Kitabında yer alan etkinliklerin, 6.Sınıf Öğretim Programı kazanımları ile örtüşmekte midir?’ sorusuna cevap aranmıştır. İlköğretimde 6. sınıf müzik dersi; Sanatın, müziğin müfredat içerisinde öğrencinin edilgen bir yapıda olmadığı aksine derse etkin yapıda katılabilmesini, ifade becerilerinin gelişmesini, bireyler arasında iş birliği ortamını sağlanmasının, becerilerinin farkında olarak, kendilerine güven duyma durumlarının oluşmasını, müziğin insan eğitimi yaşamındaki yeri ve önemine yönelik pozitif bir görüş elde edilen ve bu içeriklere ders içi etkinlik ve kazanım boyutlarında yer verilmesi nedeniyle önemlidir. Günümüz eğitim sisteminde dünya çapında bir anlayış olarak benimsenen şudur ki her öğrencinin zekâ yapısı ve öğrenme yöntemi diğerinden farklıdır. Kimi sadece dinlemekle; kimi öğrenme sürecinin içinde yer almakla; kimi de araştırıp, düşünüp çözümlemek gibi farklı yöntemlerle anlar (Çakır 2003).

İlkokul kademesinde öğrenciler;

- Bilişsel
- Duyuşsal
- Devinişsel olarak öğrenmeye oldukça açıktır.

Bu dönemde bazı gelişim alanlarında öğrenme hızı daha da yüksek olabilir.

6.sınıf müzik dersi öğretim programı (TTKB,2018), genel müzik eğitimi kapsamında farklı yöntem ve tekniklerin kullanılarak öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve

devinişsel alanda dengeli, tutarlı ve sağlıklı bir birey olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Öğretim programında öğrenme-öğretme süreci ayrıntılı bir şekilde planlanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı’na hazırlanan ilköğretim 6.sınıf müzik öğretim programı;

“Dinleme-Söyleme”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” olmak üzere dört öğrenme alanı temel alınarak düzenlenmiştir. Öğretim programında, öğrenci merkezli eğitim anlayışını benimseyen, yapılandırmacı eğitim yaklaşımı esas alınmıştır. Bu yaklaşıma göre öğrenci aktif ve bilgiyi yapılandıran, öğretmen ise öğretim sürecine rehberlik eden birey konumundadır (TTKB, 2018).

Müzik öğretiminin gerçekleşmesi için yukarıda da bahsedildiği üzere,

- Öğretim programı
- Öğretmen
- Öğrenci
- Fiziki olanaklar gibi temel öğelerin bir araya gelmesi gerekmektedir.

Müzik öğretim programının 6. sınıf seviyesindeki Öğretim Programı Kazanımlarının;

- Öğrenci düzeyine uygun olup olmaması
- Açık anlaşılır olup olmaması
- Aşamalılık ilkesine dikkat edilerek yapılıp yapılmadığı
- Kazanımların gerçekleştirilir nitelikte olup olmadığı gibi soruların yanı sıra genel çerçevede öğrencilerin 6. sınıf Öğretim Programında yer alan kazanımlara ne kadar ulaşabildiği araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

Müzik Dersi Öğretim Programı’nda öğrenme alanı temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda her sınıf düzeyinde aşağıdaki dört öğrenme alanı yer almaktadır.

- Dinleme-Söyleme
- Müziksel Algı ve Bilgilenme
- Müziksel Yaratıcılık

- Müzik Kültürü (TTKB, 2018, s.10).

Dinleme-Söyleme öğrenim boyutlarında öğrencilerin;

- Dinleme, Söyleme kabiliyetlerini ilerletmelerini
- Sesleri düzgün, anlaşılır ve vurgulamaları
- İstiklâl Marşı'nı (Nefes yerlerine uygun, doğru tonlama ve vurgu)

yapmaları

- Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren marşlarımızı doğru söylemeleri

- Öğrendiği notaları seslendirmeleri
 - Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirmelerini
 - Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygulamalarını
 - Türk müziğinin makamsal bir yapıda olduğunu fark etmeleri
- hedeflenmiştir (TTKB, 2018, s.28).

Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanında öğrencilerin;

- Müziksel terimler kullanmaları (notalar, bağ işaretleri, nota değerleri)
- (Değiştirici işaretler) verilmelidir.

- Müziklerde farklı bölümleri ritim enstrümanlarıyla ayırt edebilmelerini
- Ergenlik döneminde ses değişimlerini fark etmelerini
- İnsan sesinin oluşumunu kavramaları hedeflenmiştir (TTKB, 2018,28-29).

Müziksel Yaratıcılık öğrenme alanında öğrencilerin;

- Dinlediği farklı türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade edebilmeyi

- Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürebilmeyi
- Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik edebilmeyi
- Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürebilmeyi
- Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirebilmeyi

- Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanabilmeyi hedeflemektedir (TTKB, 2018, s.29).

Müzik Kültürü öğrenme alanında öğrencilerin;

- Yurdumuza ait başlıca müzik türlerini ayırt edebilmeyi
- Atatürk'ün müzikle ilgili temel görüşlerini anlamayı
- Yurdumuza ait müzik türlerinin kültürümüzün bir değeri ve zenginliği olduğunu fark edebilmeyi
- Türk müziği kültürünü tanımayı
- Dinlediği çeşitli türdeki müziklerden hem bireysel hem de ortak sınıf arşivini geliştirebilmeyi
- Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanımayı hedeflemektedir (TTKB, 2018, s.29-30).

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabı ve 6.sınıf müzik dersi öğretim programı (TTKB,2018) kazanımlarının incelenmesidir. İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabında değerlendirme bölümlerinin yeterliliğini belirlemek ve öneriler sunmaktır. Bu kapsamda programda yer alan öğrenme alanlarının ne düzeyde olduğu, kazanımlara ulaşmadaki olumsuz etkenler, varsa neler olabileceği, programdan veya programın uygulanmasından kaynaklanan problemlerin tespiti ve bu problemlere çözüm önerileri getirmek amaçlanmıştır.

1.2.1. Alt Problemler

Bu çalışmada alt problemlere dair çözümler aranmıştır.

1.İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabı öğretme-öğrenme sürecindeki etkinlikler ile değerlendirme bölümlerinin amaçlarına ulaşması hangi düzeydedir?

2.İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabının değerlendirme bölümlerinin konunun içeriği ile örtüşme düzeyi nasıldır?

3. İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabındaki etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin anlaşılabilirliği nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile 6.sınıf müzik ders kitabı ve 6.sınıf öğretim programlarının (TTKB,2018) değerlendirilmesinin yapılması, farkındalık oluşturma ve bakış açısı sunmak adına önem taşımaktadır. Müzik öğretim programının (TTKB,2018) 6.sınıf seviyesindeki öğretim programı kazanımlarının;

- Öğrenci düzeyine uygun olup olmaması
- Açık anlaşılır olup olmaması
- Aşamalılık ilkesine dikkat edilerek yapılıp yapılmadığı
- Kazanımların gerçekleştirilebilir nitelikte olup olmadığı

Genel çerçevede 6.sınıf öğretim programında yer alan kazanımlara ne kadar ulaşılabildiğidir.

1.4. Sayıtlar

Araştırmacı tarafından inceleme konusu olan etkinliklerin kazanım ve açıklamalar ile örtüşmesinin ön yargılardan uzak, objektif bir şekilde belirlendiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

1. Araştırma, (TTKB,2018) de güncellenen 6.sınıf müzik dersi öğretim programı ile sınırlı tutulmuştur.
2. İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabı (MEB,2023)ile sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Öğretim programı: Eğitim programı içinde ağırlık taşıyan genellikle, belli bilgi kategorilerinden oluşan, beceri ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programlarının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır (Saylan, 2010: 13).

Ders programı: Öğretim programında yer alan bir dersin amaçlarını, öğrenci davranışına dönüştürülmesini, bunların gerçekleşmesi için içeriğin konular ve alt başlıklar halinde ele alınmasını, buna bağlı öğrenim ortamını ve değerlendirme araçlarını kapsayan detaylı bir plandır (Kağan ve Yalçın, 2018: 29).

Kazanım: Kazanım (yeterlilik), öğrenme yaşantıları içerisinde öğrenenin elde ettiği bilgi, yetenek ve davranışlardır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2015).

Ders kitabı: Millî Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarının haftalık ders çizelgelerinde yer alan derslerin öğretim programlarına göre hazırlanmış, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından inceleme ve değerlendirme işlemleri tamamlanarak okutulması uygun bulunmuş kitaplara verilen genel isimdir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2016).

Müzik Dersi Öğretim Programı: Ortaokul 6. sınıf müzik dersine ait öğretim programıdır.

Müzik Eğitimi: “Müzik eğitimi, müziksel davranış kazandırma, müziksel davranış değiştirme ya da müziksel davranış geliştirme süreci olarak tanımlanır” (Uçan, 2005, 299).

BÖLÜM II: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili kavramlar, araştırmanın anlaşılabilirliğini belirlemek amacıyla detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Literatür bilgisi taranarak araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Araştırma, müzik dersi öğretim programı ve müzik ders kitabında yer alan etkinlikler ile ilgili olduğu için bu bölümde kavramlar ele alınarak açıklama ve tanımlamalara yer verilmiştir. Öncelikli olarak 6.sınıf müzik dersi öğretim programının özelliklerine yer verilmiştir. Daha sonra 6.sınıf müzik ders kitabının (MEB,2023) temel özellikleri ele alınarak, araştırma amacı ile bağlantı kurulmuştur.

2.1.1. İlköğretim 6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Çerçevesi

Müzik dersi, genel sanat eğitimi kapsamında yer alan öğretim yöntem ve tekniklerin bireylerin yeteneklerinin ölçüsünde ilgili ve istekli hallerinin olumlu olarak geliştirilmesine yönelik çerçeve planı olarak hazırlanmıştır. Bu program (MEB 2018) öğretim alanlarındaki öğretim yöntem ve teknikler dikkate alınarak oluşturulmuştur. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak (TTKB, 2018, s.3).

Öğretim Programı hazırlanırken, öncelikle şu düşüncelere dikkat edilmelidir:

- Öğretim çerçevesi öğrenen temelli yapıda olmalıdır.
- Öğrenci aktif bir yapı sergilemelidir ve ders içerisinde etkin bir biçimde yer almalıdır.
- Öğrenilen her kabiliyet ve yeni bilgiler, günlük hayatta kullanılabilir ve işlevsel durum taşınmalıdır.
- Program içerisinde bilişsel becerilerin yer almasından çok, bireylerin yaparak yaşayarak öğrenmesine önem gösterilmelidir.
- Müziğin insan eğitimi ve yaşamındaki önemi ile öğrencilerin kendisiyle

barışık, mutlu ve çevresine karşı duyarlı bireyler olmasını sağlamaktır.

2018 ilköğretim müzik öğretim programına dayanarak dinleme-söyleme, müziksel algı-bilgilenme, müziksel yaratıcılık ve müzik kültürü adı altında dört öğrenme alanı üzerinde yapısalcı anlayışla uygulanmaktadır (TTKB, 2018). Bu bağlamda, ilköğretim müzik öğretim programı; dört öğrenme alanı temel alınarak düzenlenmiştir. Öğretim programında, öğrenci merkezli eğitim anlayışını benimseyen, yapılandırmacı eğitim yaklaşımı esas alınmıştır. Bu yaklaşıma göre öğrenci aktif ve bilgiyi yapılandıran, öğretmen ise öğretim sürecine rehberlik eden birey konumundadır (TTKB, 2018). İlköğretim 6. sınıf çerçeve programında dört öğrenme bölümlerine yönelik 23 kazanım bulunmaktadır. Bu öğrenme alanlarından; Dinleme-Söyleme öğrenme alanında yedi kazanım; Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanında dört kazanım; Müziksel Yaratıcılık öğrenme alanında altı kazanım; Müzik Kültürü öğrenme alanında altı kazanım yer almaktadır. İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı'nın dört öğrenme alanına ait kazanımlar ayrıntılı olarak Ek 1.'de verilmiştir.

2.2. İlköğretim 6.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları

Müzik eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için nitelikli bir müzik eğitiminin tasarlanması, gerçekleşmesi ve uygulanması gerekmektedir. Türkiye'de genel müzik eğitimi kapsamında ilköğretim müzik dersi öğretim programı kullanılmaktadır. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir (TTKB, 2018, s.6). 2018 yılında uygulamaya konulan öğretim programında belirtilen amaçların gerçekleştirilmesine yönelik güncellemeler yapılmış, temel felsefi yaklaşımı oluşturulmuştur.

2.3. Müzik Eğitiminin Temel İlke ve Amaçları

Öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun olacak kazanımlar için gerekli temel yaşam becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmeli ve etkinlikler bu anlayışla ele alınmalıdır. Müzik dersinin, güzel ve eğlenceli şekilde işlenerek öğrencilerin kazanımlara ulaşabilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Müziğin, erken yaşlardan başlayarak

kültürel kimliğin oluşmasında ve hayatın her aşamasında aktif bir unsur olduğu gerçeğini unutmamak gerekir. Eğitimin temel niteliklerinden biri olarak yakından uzağa ilkesinden hareketle, müzik dersi öğretim programının bu doğrultuda ele alınması gerekmektedir (TTKB, 2018, s.10).

Çevik (2007, 11) müzik eğitimini şöyle ifade etmektedir: “Yetenek eğitimi, öğrencilerin topluma saygılı, kabiliyetli, düzgün çalışan, uyumluluk göstererek modern durumlar içerisinde kendilerini geliştirebilen bir fikir ve davranış şeklidir.” Bu nedenle yetenek öğretimi, öğrenen bireylerin yaşam içerisinde doğru davranış biçimleri edinmelerini ve kabiliyetlerini geliştirme süreci olarak ifade edilebilir.

Müzik Dersinin temel amaç ve hedeflerine bağlı olarak öğrenen bireyler;

- Yapılandırmacı ve öğrenci merkezli anlayışa dayanmaktadır.
- Öğrenme durumu pasif değil, öğrencinin yaparak ve yaşayarak yer aldığı aktif bir işlemdir.
- Etkinlikler aracılığı ile kalıcı izli esas öğrenme etkin olmaktadır.
- Öğrencilere, bilgilerini aktarabilmeleri için çeşitli öğrenme yaşantıları sunulmalıdır.
- Öğretmeye değil, öğrenmeye önem verilmelidir.
- Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğrencilerin nasıl öğrendiği dikkate alınmalıdır.
- Performans ve etkinliklere ağırlık verilmelidir.
- Öğretimin işlevselliği desteklenmelidir.

Yapılandırmacı yaklaşım, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışına dayanmakla birlikte, öğrencinin öğrenilen yeni bilgi ve beceriyi, daha önce edindiği bilgiler ile tamamlayabilmesi ve yaşamın içerisinde bizzat yer alarak sürekli ve aktiflik ilkesine dayanmaktadır. Temel ilkelere dayalı öğrenmelerin gerçekleştirilebilmesi için, eğitimcinin de yöntem stratejisini belirlemesine imkân verilmelidir. Belirlenen amaçlar doğrultusunda aktif bir şekilde ve iş birliği içerisinde bir eğitimin gerçekleştirilebilmesi yönelik mutlaka yaparak yaşayarak öğrenme sağlanmalıdır. Buna bağlı olarak öğrenen bireylerin yeteneklerini sergileyebilecekleri farklı öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.

2.4. Müzik Dersi Öğretim Programının Perspektifi

(Değerlerimiz-Yetkinlikler)

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütün bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı işlevi görmektedir.

Değerlerimiz; Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem sahip olduğu alt değerlerle, hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

Yetkinlikler; Bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve destek vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki parçamızı oluşturur (TTKB, 2018, s.4).

2.5. Bireysel Gelişim ve Öğretim Programı

Müzik dersi kazanımları işlenirken, öğrencinin gelişim aşamaları, müzik eğitiminin etkililiği göz önünde bulundurulmalı ve işleniş sırası belirlenmelidir. Öğretmen öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine göre derse hazırlayıcı uygulama etkinlikler ile başlamalıdır. Her kazanımı alternatif etkinlikler (farklı zekâ alanlarına dönük etkinlikler) ile desteklemeye özen göstermelidir. Değerlendirme etkinlikleri sınıf seviyesine uygun, her konuyu kapsayacak şekilde yapılmalıdır. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmalıdır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş dönemi bireylerin gelişim özelliklerinin dikkate alınarak destekleyici önlemler alınmalıdır. Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple

öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir (TTKB, 2018, s.6-7).

2.6. Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak, • Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlerle ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
- Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşmalarının sağlanmasıdır (TTKB, 2018, s.8).

2.7. Müzik Dersi Öğretim Çerçevesinde Alana Özgü Beceriler

Müzik dersine özgü temel bilgi, beceri ve yeterlilikler; kazanımlar ile açıklamaların içerisinde ifade edilmektedir. Müzik dersi; katılımcı, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden bir yapıya sahiptir ve bu derste aşağıdaki becerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir:

1. Müziği tanıyabilme
2. Müzik - beden uyumunu sağlayabilme
3. Müziği bireysel veya toplu yapabilme
4. Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme
5. Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme
6. Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme
7. Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme
8. Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme
9. Dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme
10. Kendini müzik yoluyla ifade edebilme
11. Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme
12. Müzik teknolojilerini kullanabilme
13. Etkin müzik üreticisi olabilme (TTKB, 2018, s.8).

Bu programla ulaşılması beklenen temel beceri ve değerler;

- ✓ Sözlü müziklerde Türkçeyi güzel, doğru, etkili ve anlaşılır kullanma
- ✓ Müziksel yaratıcılıklarını ifade edebilme
- ✓ Müziksel algı ve bilgilenme ile müziksel etkinlikler yapabilme
- ✓ Müzik etkinliklerinde olabildiğince teknolojiden yararlanma
- ✓ Müzik aracılığıyla sosyal-kültürel değerlere önem verme
- ✓ Müzik yoluyla sorumluluk, iş birliği, paylaşım ve hoşgörü duyguları edinme.

2.8. Müzik Dersi içerisinde Öğrenim ve Öğretim Boyutu

Müzik dersi içerisinde öğrenci merkezli eğitim anlayışı ve aktif öğrenme uygulamalarına yönelik müzik eğitimi kazanımlarına uygun olarak, yaparak-yaşayarak öğrenme alanlarından yararlanılması dersin uygulama aşamasında dikkate alınmalıdır. Müzik dersinde, temel yaşam becerilerinin olumlu kişilik gelişimini de desteklemesine dikkat edilmeli, diğer disiplinler ile de ilişkiler kurularak, müziğin yaşamın bir parçası olduğu gerçeği dile getirilmelidir.

Öğrenme Alanları

Müzik Dersi Öğretim Programı, “Dinleme-Söyleme”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” olarak dört temel öğrenme alanı üzerine ele alınmaktadır. Bu öğrenme alanları, içerik bakımından birbirleri ile tamamen bağlantılı olup sadece gerekli hallerde farklılık gösterebilirler.

Kazanımlar

Öğrenme-öğretme süreci içerisinde kazanımlar planlanarak düzenlenen yaparak-yaşayarak öğrenme deneyimleri aracılığı ile öğrencilerde görülmesi gereken bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyleri göz önüne alınarak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar program çerçevesinde ele alınmaktadır.

Ders İçi Etkinlikler

Öğretim çerçeve programı içerisinde yer verilen etkinlikler örnek niteliği taşımaktadır ve eğitimciler bu ders içi etkinlik ve kazanımları kullanabilir veya dönüştürmeler yapabilir. Verilen etkinliklerde öğrenme öğretme alanına yönelik öğrenen bireylerin etkin bir yapıda yer almalarının düzenlenmesine; fiziki çevrenin bireylerin istek ve ihtiyaçları dikkate alınarak öğrenen temelli ve aktif yaklaşım anlayışına etkisi görülmektedir.

2.9. Müziğin İşlevselliği

Müziğin işlevselliği kapsamında öğrencinin dürüst, ilgi ve istekli, olumlu kişilik yapısını edinmesinde yetenek dersinin önemli etkisinin olduğunu, sanat aracılığıyla öğrencilerin, yeterlilik seviyelerini ilerleterek davranış değişiklikleri kazanması gerekmektedir. Özgül (2014)’e göre sanatın toplum içerisindeki işlevselliği insanlar arasındaki ilişkilerin düzenlenerek, iş birliği içerisinde hareket edebilmeyi sağlamaktadır. Aynı zamanda yetenek çalışmalarıyla birlikte arkadaşları ile birlikte ders içi etkinliklere katılma, yer aldığı gruba ait hissetme, grup içerisinde değerli hissetme gibi özellikleri belirterek sanatın, insan ilişkileri kapsamında oluşumunu ve gelişimine olumlu olarak destek sağladığını belirtmiştir. Aksu’nun (2007) ifadesine göre müzik dersinin işlevsellik boyutu öğretim yöntem ve teknikleri içerisinde ele alınarak farklı metodlar ile birlikte uygulanabilir niteliktedir.

2.10. Türkiye’de Müzik Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de “Cumhuriyet öncesi atılan adımlar, 1923’te Cumhuriyet’in

kuruluşunu izleyen yıllardan itibaren yapılan atılımlar ve son on yılda sağlanan ilerlemelere bir bütün olarak bakıldığında müzik eğitiminde program çalışmalarında Öğretim Yönetmeliği denilebilecek talimatlardan ders dağıtım çizelgesine, ders dağıtım çizelgesinden veya çizelge programdan derste işlenecek konuları içeren müfredata, müfredattan amaçlar, konular ve açıklamaların giderek amaçlar, davranışlar, konular ve açıklamaların yer aldığı programa gelindiği son yıllarda ders ya da ünite düzeyinde hedefler, hedef davranışlar, öğretme-öğrenme durumları, sınama-ölçme durumları ve değerlendirme işlemlerini içeren çağdaş programa erişildiği, kuramsal bakış ağırlıklı masa başında çalışma yöntemiyle yetinilmeyerek deneysel yöntem ağırlıklı çağdaş program geliştirme yaklaşımına yönelindiği ve en son bütün bu oluşum, deneyim ve birikimler değerlendirilerek içerikleri bakımından birbiriyle kenetli kritik öğrenme alanları ve bu alanlara 22 ilişkin kazanım, etkinlikler ve açıklamalardan oluşan yapılandırmacı program geliştirme yaklaşımına erişilmiştir” (Özgül, 2007).

Türkiye’de 2012 yılında geçilen 4+4+4 eğitim yapılanması ile ilkokul ve ortaokul birbirinden ayrılmış ise de bugün halen ‘2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 1-8. Sınıflar’ olarak hazırlanmış 8 yıllık ilköğretim müzik programı kullanılmaktadır. Bir başka deyişle eski eğitim yapılanmasında ‘ilköğretim’ olarak isimlendirilen 8 yıllık kesintisiz temel eğitime dönük hazırlanmış müzik öğretim programı halen ilkokul ve ortaokul müzik programı olarak kullanılmaktadır” (Aksu, 2015). Öğrencilerin “beden-zihin-psikoloji bakımından tümüyle sağlıklı olabilmesi, derslerinde ve daha da önemlisi hayatlarında başarılı bireyler olarak yetişebilmesi için kendilerini ifade edebilecekleri ortamlara ihtiyaçları vardır. Müzik dersi, öğrenciye bu ortamı sağlamada yardımcı olur. Müzik dersi, uygulamaya dönük, katılım gerektiren, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden bir yapıya sahip olup bu derste müziği tanıma, bireysel veya toplu yapabilme, toplum arasındaki bağını görebilme, dinleme söyleme gibi becerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir (MEB, 2018, 8).

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma evreni ve örnekleme, verilerin analizi alt bölümleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, ilköğretimde müzik eğitimi alan öğrencilerin 6.sınıf müzik ders kitabı ve 6.sınıf müzik öğretim programındaki öğrenme alanlarına yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırma kapsamında ilköğretim 6. sınıf müzik ders kitabı ve müzik dersi öğretim programı kazanımları incelenmiştir (TTKB, 2018). Öğretim programında yer alan kazanımların, ders kitabındaki (MEB, 2023) etkinliklerde yer alma durumu ve bu etkinliklerin kazanımlarla ne derece tutarlı olduğunu incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu veri araştırması nitel durum çalışmasıdır. Bu araştırma esnasında da Tokat ilinde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin müzik dersleri ile ilgili özel dil kullanım ifadeleri, bazı temel anlam ve kavramlar üzerinde durulmuştur. Katılımcıların anlatımlarında ki detaylar ve içerik zenginliğinden yararlanılarak, bireylerin davranışlarının yansıtılması sağlanmıştır. Bu çalışmada nitel verilere bağlı olarak bir durum çalışması yaklaşımı benimsenmiştir. Bu bağlamda araştırma katılımcıları olarak müzik öğretmenlerimizin müzik eğitimi görüşleriyle tecrübelerinden hareketle, öğretim programının uygulanmasında yardımcı olan ile olmasını engelleyen nedenleri belirlemek aynı zamanda da program gelişimi kapsamı içerisinde ele almak hedefiyle doküman analizi biçiminden yararlanılmıştır.

3.2. Araştırmanın evren ve örneklem boyutu

- Araştırma Evrenini, İlköğretim 6.sınıf müzik dersi öğretim programı oluşturmaktadır (TTKB,2018).
- Araştırmanın Örnekleme,6.sınıf müzik ders kitabı olarak belirlenmiştir (MEB,2023).

3.3. Katılımcılar

Bu çalışmada uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından çalışmanın amacını en iyi destekleyebileceğine yönelik yarı yapılandırılmış olarak hazırlanan açık uçlu 3 soru seçilerek öğretmen görüşme formu ile katılımcılara yöneltilmiştir. Öğretmen görüşme formu soruları ile Tokat ilinde görev yapmakta olan ortaokul müzik öğretmenleri katılımcılar olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma alanını Tokat ilinde devlete bağlı

ortaokullarda görev yapmakta olan Müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu sebeple Tokat ilinde görev yapmakta olan 30 Müzik öğretmenine ulaşılmıştır.

Örneklem durumu araştırmacının:

- 1) Ne öğrenmeyi hedeflediğine,
- 2) Çalışmada elde edilen verilerin amacının ne olduğuna,
- 3) Zaman yönetimi ve edinilen verilere göre neler yapılabileceğine bağlıdır.

Yapılan çalışmanın geçerli olma durumu, farklı bakış açıları elde edilmesi anlamlılığı, belirlenen durumlardan zengin bir içerik toplayarak araştırmacının görüşme yapabilme becerisi, çalışmanın örneklem büyüklüğü yönünden önem taşımaktadır. Araştırma içerisinde yer alan katılımcıların 19 kadın, 11 erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların gerçek adları gizli tutularak, buna karşılık araştırmacı tarafından farklı adlar veya katılımcı numaraları ile belirlenmiştir. Araştırma kapsamında Tokat ilinde görev yapan müzik öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, mesleki deneyim(yıl), görüşme yapılan okul ismi, istihdam tipi(Ücretli, Sözleşmeli, Kadrolu) açıklamalarını belirten ifadelerine yer verilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, veri toplanması amacı ile tez süresi içerisinde yer alan aşamalara dikkat edilerek tez yazım yönergesinden de yararlanılarak bir öğretmen görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış olarak hazırlanan açık uçlu 3 soru öğretmen görüşme formu ile katılımcılara yöneltilmiştir. 6.sınıf müzik ders kitabı, etkinliklerin uygulanabilirliği, yapılan etkinlikler ile öğrencilerin kazanımlara ulaşabilirliği, değerlendirme süreci ile genelden özele tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırma kapsamında incelenen aşamalar:

1. Literatür çalışması yapılması
2. Dikkat edilmesi gereken durumların belirlenmesi
3. Analiz çalışmalarının tespit edilmesi
4. Verilerin toplanması aşamasında uygun araçların belirlenmesi
 - Müzik öğretmenleriyle görüşmelerin sağlanması
 - Görüşme formuna son şeklinin verilmesi
5. Verilerin toplanması aşaması

- Görüşmenin yapılacağı fiziki ortamın düzenlenmesi
 - Müzik öğretmenlerinin yer aldığı gönüllü katılımcı formunun sunulması
 - Müzik öğretmenleriyle görüşmeler gerçekleştirilmesi
6. Verilerin çözümlenmesi boyutu
- Verilerin teknolojik ortamda düzenlenmesi
 - Verilerin oluşum haline getirilmesi
 - Verilerin en sade biçim haline getirilmesi
 - Verilerin katılımcı simge, rumuz veya katılımcı sayılarına göre düzenlenmesi ve belirlenmesi
 - Elde edilen verilerin özellikleriyle tanıtılıp yorumlanması

GÖRÜŞME SORULARI:

Soru 1: Sizce “İlköğretim 6. Sınıf Müzik Ders Kitabı”nın değerlendirme bölümlerinin işlenecek konunun içeriği ile örtüşme durumu nasıldır?

Soru 2: Sizce “İlköğretim 6. Sınıf Müzik Ders Kitabı”ndaki etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyesine uygunluğu ve anlaşılabilirliği nasıldır?

Soru 3: Sizce “İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı”ndaki “Dinleme-Söyleme” ve “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanlarının uygulanabilirliği nasıldır?

3.5. Veri Toplama Süreci

Elde edilen veriler doğrultusunda, katılımcı olarak Tokat ilinde görev yapmakta olan müzik öğretmenleri ile karşılıklı güven verici bir ortamda bireysel görüşmeler sağlanmıştır. Katılımcıların kendilerini huzurlu ve sakin hissettiği, gürültülü bir alandan uzak, katılımcıların kendilerinin istediği sessiz bir fiziki ortamda gerçekleşmiştir. Süreç içerisinde görüşme öncesi katılımcılardan izin alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan katılımcı görüşme formu verilmiştir. İstedikleri takdirde gönüllü katılımcı formunu imzalayabilecekleri dile getirilmiştir. Gönüllü katılımcı formunda görüşme sürecinde kişisel bilgileri ifade etmede zorlama olmadığı, görüşmelerde ki soruların genel olarak kişisel rahatsızlık verecek soruları içermediği ancak, görüşme esnasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendilerini rahatsız hissettiklerinde cevaplama işini yarıda kesebilecekleri belirtilmiştir. Böyle bir durumda görüşmeyi gerçekleştiren

araştırmacıya, devam etmek istemediklerini sözlü olarak ifade etmelerinin yeterli olacağı söylenilmektedir. Müzik öğretmenlerinin araştırma esnasında kullandıkları sözlü ve yazılı anlatımları bu araştırmada temel veri tabanını belirlemektedir. Yapılan konuşmalar esnasında araştırmaya katılım gösterenlere isimleri ile seslenilerek, elde edilen verilerin raporlaştırılmasında katılımcıların gerçek adları gizli tutularak farklı isimler veya katılımcı numaraları verilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında kullanılan gerekli alanyazın taramalarının ardından, araştırmacı tarafından geliştirilen, geçerliliğini saptamak amacıyla öğretmen görüşlerine sunulmuş ve alınan öğretmen görüşleri doğrultularında düzenlenerek katılımcılarla görüşme yapılmıştır. Katılımcılar ile yapılacak görüşmeler sırasında izin veren katılımcılar ile ses kaydı yapılmış, ses kaydı istemeyen katılımcılar ile yapılan görüşmeler sırasında ise yüz yüze, e-mail veya whatsapp uygulaması üzerinden yapılan görüşmeler sırasında ise notlar alınmıştır. Daha sonra toplanmakta olan bütün veriler üzerinden içerik analizi yapılarak düşünce ve görüşlerin sunulması amacı ile zaman zaman doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Yapılan görüşmeler süreç dâhilinde uzun tutularak bu yolla araştırmanın geçerliliği artırılmak istenmiştir.

3.7. Verilerin Çözümlemesi Süreci

Nitel durum faaliyetleri nicel durum faaliyetlerinden ayrı özellikler göstermektedir. Merriam'a (1998: 28-29) göre nitel çalışma faaliyetleri, araştırmacıların varsayımları fikirler geliştirerek belirlemesi, ortaya çıkarması ve yorumlayıcı ifadeler ile ele almasıyla ilgilidir. Araştırmacı verilerin çözümlemesi ve yorumlanması esnasında bulunulan ortama, etkinliklere ve içindeki bireylere ilişkin tasvirlerle yer vermektedir. Bu araştırma çalışmanın bulgularını dayanaklandırma amacı ile elde edilen veriler içerisinden araştırmaya katılım gösterenlerin kendi ifadeleri ve doğrudan alınan sözlerini içermektedir. Verilerin neticelenmesi esnasında tüm katılımcılar ile yapılan görüşmeler sözlü ve yazılı ifadeler ile kayıt edilmiştir. Görüşmeler Word uygulama programı ile elektronik ortamda görüşme yapılan yer, görüşme tarihi ve saati, görüşmeci ad-soyadı, görüşmeci cinsiyeti, görüşmeci yaşı, görüşmeci mesleki deneyimi (yıl), görüşmeci istihdam tipi (Ücretli, Sözleşmeli, Kadrolu) gibi bir dosyalama sistemi oluşturularak belirtilmiştir. Görüşmecilerin ifadeleri yazıya geçirilmeden önce dinlenilmiş, dönüt alma sonrasında konuşmalar yazıya geçirilmiştir. Gerekli görülen düzeltmeler ve eklemeler

yapılmıştır. Tüm görüşmelerin yazıya geçirilmesi aşamasında bir veri kaybına veya araştırmaya herhangi bir etkisi olmayacağı için ağız ifade farklılıkları dikkate alınmadan yazıya doğrudan geçirilmiştir. Bu araştırmada elde edilen verilerin kodlanması sürecinde ilk olarak yapılan görüşme soruları katılımcılara okunarak gerçekleştirilmiştir.

- Verilerin Kodlanması: İlk olarak müzik dersi öğretim programının, müzik ders kitabı ile birlikte ele alınmasına yardımcı olan veya mâni olan unsurlara değinilmiştir. İkinci olarak ise müzik öğretmenlerinin müzik ders kitabına yönelik görüşlerinin tecrübelerine paralellik göstermesi durumuna bakılmıştır. Bu kodlamalar esnasında müzik öğretmenlerinin ortak söylemleri kodlanmıştır. Birbirleri ile ufak ifade farklılıkları gösteren ama araştırma kapsamında aynı anlam içeren cümleler tek bir biçimde kodlanmıştır.

- Temaların Bulunması: Elde edilen verilerin kodlanması ve bu kodların sınıflandırılmaları sonucunda ortaya çıkan kodları genel çerçevede ifade edebilen ve sınıflar halinde birleştirilen temaların oluşturulması gerekmektedir. Temaların bulunması aynı zamanda toplanan verilerin kodlar yardımıyla ele alınması sürecidir. Müzik öğretmenleriyle yapılan görüşme verilerinin kodlanmasına dair örnek;

Araştırmacı: İlköğretim 6.sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı'ndaki Dinleme-Söyleme ve Müziksel Yaratıcılık öğrenme alanlarının uygulanabilirliği nasıldır?

Katılımcı 1: İlköğretim 6.sınıf müzik dersi öğretim programı'ndaki dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarında farklı uygulama metodları (Müzik dersinin yöntemlerinin önemi) kullanılarak anlatılıyor. Ancak her öğrencinin bilişsel-duyuşsal ve psikomotor gelişimi birbirinden farklı (öğrencinin sınıf içi kendini ifade etme aracı) olduğundan uygulanabilirliği her zaman beklendiği gibi olmayabiliyor. (Eşitsizlik, moral bozukluğu)

- Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması: Ayrıntılı numaralandırma, simge veya rumuz kodlama yapılarak elde edilen verilerin düzenlendiği bir yöntem oluşturuldu. Bu süreçte edinilen veriler düzenlenerek belirli durumlara göre numaralandırıldı.

- Bulguların yorumlanması: Nitel çalışmalarda araştırmacının fikirleri ve yorumları elde edilen verilere açıklık getirilmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmanın son sürecinde verilere anlam yönünden değer kazandırılıp, bulgulardan bir netice alınarak elde edilen sonuçların önem boyutuna dikkat edilerek açıklama yapılmıştır.

3.8. Araştırma Sürecinin Geçerlik ve Güvenirlik Durumu

Araştırma kapsamında, yapılan çalışmaların sonuçlarına ulaşma noktasında doğruluğunun ve elde edilen verilerin genellenebilirliği açısından geçerlik ve güvenirlilik ile beraber nitel araştırmaların tarafsızlığının sağlanmasının doğru verilere ulaşma anlamında geçerlik ve güvenirlilik kavramları daha da önemlidir. Nitel araştırmalarda araştırmanın niteliğini artırmak için geçerlik ve güvenirliliğine yönelik ayrıntılı değerlendirmeler yapılmalıdır. Geçerlik ve güvenirliliği elde etmek için kullanılan yöntemler Lincoln ve Guba (1985) aracılığıyla nitel araştırmalara uygun iç geçerlik yerine inandırıcılık, dış geçerlik yerine aktarılabilirlik, iç güvenirlilik yerine tutarlık, dış güvenirlilik yerine ise teyit edilebilirlik terimleri ile ifade edilmiştir (Akt. Yıldırım ve Şimşek,2008:264). Bu anlamda araştırmanın geçerlik ve güvenirliliğini sağlama gayesi ile yapılan çalışmalar aşağıda verilmiştir.

3.8.1. İnandırıcılık / İç geçerlik

İç geçerlik, araştırmanın ölçütleri ile araştırma alanının elverdiği gerçekliğin uyumluluğudur (Schensul, Schensul, LeCompte, 1999: 275). Nitel araştırmalarda iç geçerliğin sağlanması için bulguların: (1) Ortama bağlı olarak tanımlanıp tanımlanmadığı, (2) İç tutarlılığı, (3) Anlamli bir bütün oluşturup oluşturmadığı, (4) Farklı veri kaynakları, veri toplama yöntemleri ve farklı analiz stratejileri kullanılarak teyit edilip edilmediği, (5) Kavramsal çerçeveye uyumlu olup olmadığı ve araştırmaya katılanlarca gerçekçi bulunup bulunmadığı gibi sorulara cevap verilmesi gerekmektedir.

Bu araştırmada, iç geçerliğin sağlanması noktasında yapılan çalışmalarda veri toplama sürecinde gönüllü katılımcılar ile güven içerisinde iletişim sağlanmıştır. Veri elde etme sürecinin hemen ardından araştırmacı çalışmaya katılanlara elde edilen belgeleri ileterek düşüncelerini ifade etmelerini istemiştir. Araştırma kapsamında katılımcıların tümü yapılan çalışmanın gerçekliğini ifade etmiştir. Araştırmacı edinilen verileri birbiriyle sürekli karşıt hale getirerek, araştırma içerisinde örüntüler oluşturmayı sağlamıştır. Veri toplama biçiminin oluşturulması, verilerin toplanarak analiz aşamalarında bu bölümde yer alan çalışmaların incelenerek, veri toplama biçimleri ile teorik bağlam içerisinde tutarlılığını ve elde edinilen çalışmanın alana yönelik olarak ortaya çıkarılmasına imkân sağlanmıştır.

3.8.2. Araştırmanın Dış Ve İç Geçerlilik Durumu

Nitel araştırmada dış geçerlik, araştırma sonuçlarının genellenebilirliği ile ilgili bir kavramdır.

Bu araştırma, durum çalışma yöntemlerinden bütüncül tekli durum deseni ile elde edilmiştir. Bütüncül tekli durum, daha önce hiç kimsenin çalışma göstermediği veya elde edemediği noktalarda kullanılan durum desenidir. Bu durum deseninde bir sonraki araştırmacılara öğrenilemeyen bir konunun ortaya konulmasıyla yapılmak istenen çalışmalara olanak sağlaması, kılavuzluk edebilmesi yönünden önemlidir. Bu nedenle araştırmanın, sonraki araştırmacılar için temel unsur oluşturabileceği düşünülmektedir. Daha sonraki araştırmalar ile analitik genellemeler yapabilme durumu araştırmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeli, katılımcılar, veri toplama biçimleri, verileri toplama ve analiz aşaması, değerlendirme durumu ayrıntılı biçimde belirtilmiş, araştırmalar ile kıyaslamalar gerçekleştirilerek detaylı biçimde açıklanmıştır. Araştırma yapan bireyin, gözden geçirilen öğretim programının ve ders kitabının işlenilmesinde önemli bir parçası olması, araştırma öncesinde belirli bir bakış açısına sahip olması, bu araştırma kapsamında elde ettiği bulgular ve sonuçları günlük yaşam içerisinde elde edilen veriler ile teyit edici yaşantılar göstermesi, benzer koşullar ile katılımcıların yer aldığı bir sonraki araştırmalara ulaşılabilirliği açısından araştırma sürecine yönelik önemli bir faktördür.

3.8.3. Araştırmanın İç Tutarlılığı

Araştırma yapan birden fazla bireyin belirli zaman içerisinde bir durum ya da olayı benzer şekilde ölçebilmesi araştırmanın gözlemsel tekniğine yönelik güvenilirliğini gösterir. Bu araştırmanın iç güvenilirliğini ortaya çıkarır. Bu anlamda araştırmanın iç güvenilirliğini yönünden müzik öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanılmıştır. Görüşme verilerinin kodlanmasında araştırmacı ile alan uzmanı farklı kodlamalar yapılarak değerlendirilmiştir. İçerilen temalar farklı kodlar ile ele alınarak birbiriyle tutarsız, olumlu ve olumsuz alıntılar elde edilen temaya bütüncül şekilde aktarılmıştır.

3.8.4. Araştırmanın Teyit Edilebilirliği ve Dış Güvenirliği

Nitel araştırmanın temel unsurlarından biri olarak gerçek durumların bireylere ve içerisinde yer aldığı duruma göre sürekli bir dönüşüm içerisinde olması, yapılan çalışmanın benzer grup çevresinde tekrarlanarak aynı verilere ulaşılabilmesidir. Öyleyse

bireylerin davranış ve düşünceleri sabit yapıda değil, aksine değişimler gösteren karmaşık yapı içerisindedir. Bu sebeple kullanılan yöntem ne olursa olsun bireylerin davranışlarını içeren araştırmanın olduğu gibi yinelenmesi olası değildir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 259). Dolayısıyla dış güvenirliğin nitel verilerdeki manası değişiklikler içermektedir.

Araştırmanın bilgi doğruluğunu gerçekleştirmek için araştırma konusundan farklı düşünülemeyen unsurların nitelikleri, katılımcıların olanakları ile detaylı bir şekilde tanımlanmıştır. Araştırmacının edindiği rol detaylı olarak ifade edilmiştir. Aynı olabilecek araştırmalara farklı fikirler sunarak yeni yapılacak araştırmaların sonuçlarının kıyaslanmasına ön çalışma sağlamaktadır.

Bu araştırmada, veri kaynakları detaylı bir şekilde tanımlanmıştır. Bu nedenle benzer çalışma yapan bireylerin veri kaynaklarını ortaya çıkarmada yol gösterici nitelik taşıması önemlidir. Araştırma konusu ile ikinci bölümde yapılan kavramsal çerçeveye bağlı detaylı açıklamalar ve bulguların aktarılmasında alan yazının yardımcı nitelikte kullanılması teyit edilebilirlik yönünden önem oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler başka bireyler yönünden gözden geçirilebilecek şekilde gizli tutulmuştur. Bu tutum yapılan çalışmanın teyit edilebilirliğini göstermektedir.

3.8.5. Araştırmacının Rol Faktörü

Nitel araştırmalarda geçerlik durumunu özellikle de iç güvenirlik konusunda araştırmacının bakış açısını anlaşılır ve açık bir çerçevede tanımlanmak önemlidir. Hoepfl'a (1997: 55) göre araştırmacının belirlenen durumun ortaya konulmasında, gözlenerek elde edilen verilerin oluşturulmasında yeterli destekleyici unsurların yer alıp almaması önemlidir. Araştırma yapan bireyin rol faktörü detaylı biçimde incelenerek geçerlik ile güvenirliğin artırılması hedeflenmektedir.

Araştırmacı söz konusu çalışma alanı ile alan yazın çalışmalarının az olmasından hareket ederek, müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programı ve ders kitabı ile ilgili fikirlerini nitel veriler ile ayrıntılı biçimde ele alınabilmesi açısından akademik olarak gereklilikler hissetmiştir. Özellikle temel kaynaklar ve ilgili araştırmaların ele alınması ile öğretim programının ve ders kitabının incelenmesi konusunda teorik bilgiler elde etmiştir. Yapılan çalışmalar ile literatür incelenmesi çerçevesinde öğretmenlerin öğretim programında yer alan görüşlerinin ifade edilmesinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Yıldırım ve Şimşek'e (2008: 43) göre nitel araştırmacılar yapılacak alan çalışmalarında zaman harcayan, araştırmada yer alan katılımcılar ile doğrudan görüşme sağlayan, bireylerin alan içerisinde kazandığı perspektifleri ve tecrübelerini verilerin çözümlenmesi sürecinde kullanan kişidir. Bu araştırma sürecinde araştırma yapan bireyin katılımcılar ile birlikte güvenli iletişim kurması nitel çalışmanın başarısını etkiler. Güvenli iletişimin oluşturulması, iyi ilişkilerin kurulması, oluşturulan kuralların ve ahlaki unsurların hassasiyetle göz önüne alınması çoğunlukla ifade edilir (Marshall ve Rossman, 1999; Akt. Tuncel, 2008: 73).

3.8.6. Kişisel Bilgi Formu

Bu araştırmada öğretmen görüşme formu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Araştırma çeşitli demografik değişkenler ile incelenmektedir. Bu değişkenler; görüşme yapılan yer, görüşme tarihi ve saati, görüşmeci (ad-soyad), cinsiyet, yaş, mesleki deneyimi (yıl), İstihdam tipi (ücretli/sözleşmeli/kadrolu) olarak belirlenecektir. Bununla birlikte söylenen cümle ifadeleri (düzgün-devrik) aynen yazılmıştır. Katılımcılar ile yapılan tüm görüşmelerin elektronik Word uygulama programına aktarılması ile araştırmacının katılımcılara bu verileri yansıtıp yansıtmadığına dair fikirlerini belirtmeleri istenmiştir. Araştırmaya katılan tüm bireyler verilerin gerçekliğini ifade etmişlerdir. Sonrasında araştırma problemlerini cevaplamak hedefiyle görüşmelerden elde edilen veriler yarı yapılandırılmış nitel veri analiz biçimlerinden içerik analizleri ile sonuçlandırılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen veri toplama ve çözümlenmelerinden de yararlanılarak yorumlayabilme becerileri daha sonraki araştırmalara da öneriler gösterebilir.

3.8.7. İnceleme Nesnesi

Doküman incelemesi kapsamında İlköğretim 6.sınıf müzik dersi öğretim programında (TTKB,2018) yer verilen kazanımlar ile bu kazanımlara yönelik olarak Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.04.2019 gün ve 8 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilen Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları'nın 2023 tarihli 6.sınıf Müzik Ders Kitabı etkinlikleri incelenmiştir. Ülke genelinde okullarda Millî Eğitim Bakanlığı'nın ders kitapları okutulduğu için bu kitap araştırmada kullanılmıştır. Araştırmanın detaylandırılabilmesi için 6.sınıf müzik ders kitabı araştırmaya dâhil edilmiş ve ders kitabında yer alan tüm etkinlikler incelenmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde öncelikle araştırmada ilk olarak Müzik öğretmenlerinin İlköğretim Müzik dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik destekleyen ve engel teşkil eden unsurların neler olabileceğini tasvir eden bulgular elde edilmiştir. İkinci aşaması olarak ise Müzik öğretmenlerinin, müzik ders kitabına yönelik görüşlerinin tecrübelerine ilişkin ifadelerinin şekillenmesi elde edilen verilerin nedenleriyle birlikte ortaya konulmuştur. Son kısımda ise müzik öğretmenlerinin tecrübe ve görüşlerinin müzik dersi öğretim programının işlenişine yönelik sunulan çıkarımlara yönelik kanıya varılmıştır.

4.1. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğretim Programını İşleme Sürecine İlişkin Tecrübeleri

Bu araştırmada müzik öğretmenlerinin öğretim programının ve ders kitabının uygulanmasına yönelik destek gösteren ve engel oluşturan faktörlerinin neler olabileceğinden söz edilmiştir. Edinilen bilgilerin çözümlenmesi ile süreç içerisinde belirlemeye yönelik bir takım kodlara aynı zamanda da kodlardan temalara varılmıştır. Belirlenen temalar sınıflandırıldığında, öğretmenlerin tecrübelerinin süreci etkileyen iki boyutunun olduğu belirlenmiştir. Müzik öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programı ve ders kitabının uygulanmasına ilişkin tecrübelerini ifade eden bulgular, destek gösteren unsurlar ve engel teşkil eden unsurlar olarak iki boyutta alınmıştır. Bu bölümde, elde edilen verileri tüm netliği ile görülebilmesi adına temaları birleştiren kapsama ilişkin öğretmen görüşlerinin ve tecrübelerinin ifadeleri belirtilmiştir.

4.1.1. Destekleyeci Unsurlar

Müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programı ve ders kitabının uygulanması sırasında destekleyici unsurlar iki temel tema biçiminde ele alınmıştır. Bu biçimler:

1. Müzik öğretmenin tecrübesi
2. Öğrencilerin özellikleri

Mesleki Uzmanlık:

- Sınıf içi iletişim ve etkileşim göstermesi
- Zaman faktörü yönetim becerisi

Öğrenci Özellikleri:

- Öğrencinin ders öncesi hazırbulunuşluğu

- Müzik dersine yönelik ilgisi

4.1.2. Öğretmenin Mesleki Uzmanlığı

İlk olarak, mesleki bilgi birikimi ile müzik öğretmenlerinin gerçek öğrenme alanlarındaki uygulamaları etkin katılımlar gösterdikleri yaşantıların müzik dersi öğretim programı ile ders kitabının uygulanması sürecine olumlu etkileri belirlenmiştir. Bu tema içerisinde ise iki ayrı biçim olarak belirlenmiştir. Bu biçimler:

1. Sınıf içerisinde yer alan iletişim ve etkileşim biçimi
2. Sınıfta zaman faktörü yönetim biçimi

Sınıf içinde iletişim ve etkileşim unsuru:

İşlenecek konuların kapsadığı etkinlikler sınıf seviyesine bazen çok basit bazen de çok ağır gelebiliyor. Ders saatinin azlığı işlenecek konunun geniş kapsamı konunun anlaşılmasını zorlaştırıyor. (Katılımcı 1)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları yeterince uygulanamamaktadır. Çünkü öğretmenin yöntem ve tekniklerine, alan bilgisine ne kadar etkin olabildiğine göre değişir. (Katılımcı 2)

Müzik öğretmenlerinin mesleki deneyimlerini ilk yıllarına göre zaman içerisinde sınıf içi etkileşimler ile geliştirdikleri belirlenmiştir. Demirel'e (2011: 191) göre sınıf içi öğrenmelerin pozitif olarak sınıf ikliminde gerçekleşmesi için öğretmenin mesleki tecrübesinin olmasıyla gerçekleşebileceği görülmektedir. Mesleğinin ilk senelerinden itibaren öğrencileri ile iletişim sağlayarak tecrübe edinen öğretmenlerin zaman içerisinde işbirlikçi yaklaşımlar ile etkili bir sınıf ortamını oluşturduğu söylenebilir (Demirel, 2011:179).

Sınıf İçerisinde Zaman Faktörü Yönetim Biçimi:

Müzik öğretmenlerinin ilk göreve başladıkları senelere göre zaman yönetimi yeteneklerini deneyimler ile edindiklerini senelere göre karşılaştırmalar yaparak söylemlerinden anlaşılmaktadır. Edinilen becerilerin öğretmenlerin ders öğretim program işleyişinde rahatlatıcı nitelikte etkisinin olduğu görülmektedir.

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyelerinin birbirinden farklı oluşu ve haftalık müzik ders saatinin yeterli olmamasından dolayı değerlendirme bölümlerinde öğrenciler ünite kapsamını anlamakta güçlük yaşamaktadırlar. (Katılımcı 3)

Dinleme-söyleme alanı ile ilgili herhangi bir sorun olmamakla beraber ders saatinin haftada 40 dakika olmasından dolayı müziksel yaratıcılıklarını keşfedecek zaman olmamaktadır. (Katılımcı 4)

Öğretmenler ile yapılan görüşmelerden edinilen yukarıdaki alıntılar, zaman yönetimi çerçevesinde güçlükler yaşadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin sınıf iklimi içerisinde etkili zaman yönetmeleri için yapması gerekenler: öğretim program planı hazırlamak, yönergeleri öğrencilere vermek, verilen etkinlik sürelerini ayarlamak, sınıf düzeyine göre kurallar belirlemek, öğrencilere yapabilecekleri sorumluluklar vermek, çalışma sürelerini izlemek, etkinlikler arası zaman dilimlerini yönetmek, uygun olmayan davranışları düzenlemek, sınıf içerisinde gezinmek olarak belirtilebilir (Savage, 1991; Akt. Özkılıç ve Korkmaz, 2004: 283). Katılımcı öğretmenlerin derslerde sözü edilen tavsiyelerin bir bölümünü mesleki deneyimler ile elde ettikleri (Katılımcı 5) öğretmenin “öğrencilerin müziksel kabiliyetlerinin birbirinden farklı olmasından ve bireysel kavrama sürelerinin birbirinden farklı oluşundan dolayı uygulanabilirliği beklenen süreden uzun olabilmektedir.” Sözü ile anlaşılmaktadır. Katılımcı öğretmenin öğrencilerin, etkinliklerin öğrenme alanlarına olan öğrenim hızını ayarlayabilme durumu mesleki deneyim ile olmaktadır.

4.1.3. Sınıf İçi Öğrenci Özellikleri

Diğer bir görüş olarak öğrenci özellikleri ile öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreç içerisinde öğrencilerin niteliklerini öğretim programının işlenilebilmesi sürecine yönelik pozitif bir biçimde aktarabilmeleri belirlenmiştir. Bu ana görüşten iki ayrı tema çıkarılmaktadır. Temalar sırasıyla (1) Öğrencilerin Öğrenme Durumları , (2) Öğrencilerin Derse İlişkin İstek Durumları olarak ele alınmaktadır.

Öğrencilerin Ön Öğrenme Durumları:

Ön öğrenmelerin kapsamı, öğrencilerin müzik dersinde öğrenmelerini kolaylaştırıcı verilere sahip olması ile ilgili sözler içermektedir.

Etkinlik ve değerlendirme bölmelerinin kapsamı, öğrenci seviyelerinin farklılıklarından ötürü bazı konular öğrencilere çok basit gelirken bazı öğrencilere ise çok ağır gelebiliyor. (Katılımcı 6)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı öğrencilerin hazırbulunuşluklarına göre değişiklik göstermektedir.(Katılımcı 7)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin öğrenci seviyelerine göre birbirinden farklılık göstermesi nedeniyle anlaşılabilirliği zor olabiliyor.(Katılımcı 8)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı öğrenci seviyesine uymamak ile birlikte anlaşılabilirliği da net değildir. Çünkü işlenecek konunun içeriği öğrenci seviyelerine göre farklılık göstermektedir.(Katılımcı 9)

Yapılandırmacı Yaklaşım kuramına göre öğrenilmekte olan yeni bilgiler bireylerin daha evvel edindikleri bilgiler ile ilgili belleklerinde edinmiş olan veri yapılarıyla doğrudan ilgi içerisindedir (Zoharik, 1995; Akt. Saban, 2009: 173). Elde edilen verilerle öğretmenlerin müzik dersi ile ilgili yeterli ön bilgilere sahip öğrencilerle yeni veriler ve beceriler edinilmesi sırasında öğrencilerin kendilerini daha üretken gördükleri ifade edilebilir. (Katılımcı 10) öğretmenin “Her öğrencinin bilişsel-duyuşsal ve psikomotor gelişimi birbirinden farklı olduğundan dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarının uygulanabilirliği her zaman beklendiği gibi olmayabiliyor.” ifadesi öğrencilerin ön öğrenmelerinin derse katılımlarını etkin duruma getirerek öğretmenlerin öğretim programını uygulama sürecine olumlu etkisini göstermektedir.

Öğrencilerin Derse İlişkin İstek Durumları:

Sınıftaki öğrencilerin verilen ders içi etkinliklere ilgi, istek hissetmesi ve ders içi etkinlikleri sevmelerine yönelik ifadeler yer almaktadır.

Öğrenciler dinleme-söyleme alanlarında zorluk yaşamamaktadırlar. Ancak ilgi, istek ve becerilerinin farklılıklarından ötürü müziksel yaratıcılıkları değişkenlik göstermektedir.(Katılımcı 11)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları tam olarak uygulanamamaktadır. Çünkü öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerinin farklılıklarından dolayı uygulanamamaktadır.(Katılımcı 12)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları öğrencilerin ilgi, istek ve kabiliyetleri ölçüsünde farklılıklar gösterdiği için tam olarak yaratıcılıklarını gösterememektedir.(Katılımcı 13)

Yukarıdaki ifadeler incelendiğinde 6.sınıf öğrencilerinin derse yönelik ilgi, istek kabiliyet durumlarının birbirlerinden farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. Öğretim çerçevesinde istenilen hedeflerin gerçekleştirilmeye çalışılmasında öğrencilerin istek

durumları önemlidir. Bu ders içi istek durumları öğrencilerin ders içi etkin katılımlarını güdülendirir aynı zamanda da ders içerisinde başarı göstermelerini sağlar (Demirel ve Kaya, 2008: 163). Ayrıca öğrencilerin derslere yönelik ilgisi öğretmenlerin de derse motivasyonlarını olumlu şekilde yansıttıkları görülmektedir.

4.2. Ders içi Engelleyici Unsurlar

Müzik öğretmenlerinin öğretim programını işleyebilme esnasındaki zor durumlardan söz edilmektedir. Müzik öğretmenleri sınıfta eğitsel etkinlikler uygulayabilen, öğrenciler ile daha fazla vakit geçirmeleri açısından bilgileri anlamaları üzerinde önemli bir etki yaratmaktadırlar. Bu yönden öğretmenlerin öğretim yöntem ve etkinliklerini negatif açıdan etkileyen unsurların oluşmasına mani olunabilmesi ve yer alan sorunun kaldırılması, donanımlı öğrenciler yetiştirilmeleri açısından önemlidir. Bu nedenle müzik öğretmenlerinin ders öğretim programının uygulanması esnasında engel olan faktörlere yönelik bulgular üç temel biçimde ele alınmıştır. Bu biçimler; (1) Ders Üzerinde Yer Alan Baskı unsuru , (2)Ders İçi Olanaklar , (3) Ders İçi Öğrenci Özellikleri şeklindedir.

1. Ders Üzerinde Yer Alan Baskı Unsurları
 - a) Gürültü
 - b) Mesleki Yorgunluk Durumları
2. Der İçi Olanaklar
 - a) Ders süresi
 - b) Fiziki çevre faktörleri
 - c) Müzik Materyalleri
 - d) Öğretim ders kitabı
3. Ders içi öğrenci özellikleri
 - a) Ön öğrenmeler/Hazırbulunuşluk
 - b) Derse Duyulan İstek

4.2.1. Ders Üzerinde Yer Alan Baskılar

İlk tema olarak baskı, öğretmenlerin sınıf içerisinde ve dışarısında karşılaştığı olumsuz etkenlere ilişkin durumları belirtmektedir. Bu tema altında iki farklı kapsam olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamlar: (1) Gürültü Durumu, (2) Derslerde Mesleki Yorgunluk Durumu.

Gürültü Durumu:

Birinci kapsam olarak “Gürültü” ders esnasında uygulanan ders içi becerilerin sınıf dışarısında gürültü eden unsurlar ile kulağa hoş gelmeyen düzensiz sesler olarak algılanması müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin ifadeler yer almaktadır. Müzik öğretmenlerinin sınıf dışına gürültü çıkmaması açısından beklentilerin öğrenme ile öğretme alanında olumsuz etkisine yönelik bulgular ifade edilmiştir.

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları tam olarak uygulanamamaktadır. Müzik dersinin uygulamalı bir ders olmasından ötürü öğrencilerin sınıf içerisinde verilen etkinlikleri uygulamalı olarak göstermeleri gerekmektedir. Fakat bazen okul idaresi veya diğer ders öğretmenleri dışarıya gürültü olarak geldiğini söylüyorlar. Aslında öğrenciler dersin kazanım boyutlarını yerine getirmek adına ritimler tutuyorlar. Maalesef böyle durumlar yaşandığında öğrenciler dersimizin dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık alanlarını tam olarak uygulayamıyorlar. (Katılımcı 14)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları öğrencilerin bilişsel-duyuşsal ve psikomotor becerilerinin farklılıklarından dolayı uygulanamamaktadır. Eğitim-öğretim sistemi içerisinde öğrencilerin aktif olarak dersin içerisinde yer alması gerekir. Ancak bunun için okullarda ayrı bir müzik dersliğinin bulunması gerekiyor. Derslerde ritim tutarak şarkılar söylemek farklı melodiler üreterek müziksel yaratıcılıklarını geliştirmek istiyorlar. Ama bazen yanda bulunan sınıf veya başka sınıflardan çok gürültü geliyor söylemleri ile karşılaşıyoruz. Doğal olarak bu öğrenme alanlarını yeterince uygulayamıyoruz. (Katılımcı 15)

Yukarıdaki görüşler göz önüne alındığında derslerde gürültü çıktığına yönelik sınıf dışarısından alınan sözlü ve sözsüz uyarıcılar sebebiyle öğretmenlerin ders esnasında ses çıkmaması adına dikkatli davrandıkları görülmektedir.

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılıkları ders içerisinde yeterince uygulanamıyor. Çünkü sınıf yalıtımımız olmadığı için ders esnasında dışarıya gürültü geliyor diye uyarılar alıyorum. Müzik sınıfında ses yalıtımı olsa böyle uyarılar olmaz. Öğrenciler dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılıklarını dersimizin gereklilikleri olarak daha güzel sergileyebilirler.(Katılımcı 16)

Öğrenciler dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılıkları müzik sınıfında ses yalıtımı olmadığı için tam olarak uygulanamamaktadır. Sınıf içerisinde toplu olarak şarkı

söyleme etkinliği veya ritim çalışmaları yaptırdığımda diğer öğretmenlerden sessiz söyleyebilir misiniz? şeklinde uyarılar alıyorum. Bu durumda tam olarak bu öğrenme alanlarını uygulayamıyoruz. (Katılımcı 17)

Sınıf içerisinde yapılan diğer etkinliklerde çıkan gürültülerde olduğu gibi, müzik temelli zamanlarda seslere de olanak sağlanmalıdır. Çünkü öğrenci merkezli eğitim müzik öğreniminin önemli bir unsurudur (Akt. Otacıoğlu Gürşen, 2008, 160).

Fakat imkânların yetersiz olmasından kaynaklı müzik öğretmenleri derslerinin doğası gereği sesin sınıflara gitmemesi baskısı ile karşılaşmaktadır.

Derslerde Mesleki Yorgunluk Durumu:

Derslerdeki tükenmişlik çerçevesinde, öğretmenlerde meydana gelen yorgunlukların ve stres durumlarından kaynaklanan bitkinlik, ümitsizlik duygularıyla beraber bireyin işine ve başka insanlara yansıttığı negatif davranışları içeren görüşlere yer verilmiştir (Maslach ve Jackson, 1981; Akt. Avşaroğlu, Deniz, Kahraman, 2005: 116). Konuyla bağlantılısına ilişkin:

Öğrenme alanlarının uygulanabilirliği yeterli değildir. Ben mesleğimin ilk yıllarından bu yana aktif ve verimli şekillerde bu öğrenme alanlarını uygulamaya çalışıyorum. Ancak öğrencilerde zamanla derse katılım gösterme isteğinde azalmalar gözlemlediğimde motivasyon durumumu olumsuz etkiliyor. Böyle olduğu vakit bu öğrenme alanları tam olarak uygulanamamaktadır.

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları yeterince uygulanamıyor. Çünkü bazı öğrenciler müzik dersini önemsiz gördükleri için ders içi etkinlik katılımı göstermek istemiyorlar. (Katılımcı 18)

Öğrenme alanlarını tam olarak uygulayamıyorum. Çünkü öğrencilerin bireysel farklılıklarından ötürü müzik dersine gösterdikleri önem dereceleri değişmektedir. Üzücü ama gerçek bir durumdur. (Katılımcı 19)

Bu özgün alıntılar gözden geçirildiğinde müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar zamanla mesleklerine karşı heveslerinin azalma durumlarına neden olduğu söylenebilir.

Müzik öğretmenleri günümüzde her alanda güçlükler ile dolu bir yaşam ile karşılaşabilmektedir. Müziğin ilköğretim ile sınırlılığı, daha evvelki temalarda belirtilen

gürültü ve mesleki tükenmişlik gibi sebepler ile kendilerini baskı altında hissetmeleri öğretmenlerde zamanla birlikte stres durumlarından kaynaklanan yorgunluk, bitkinlik duygularının oluşturduğunu göstermektedir.

4.2.2. Ders İçi Olanak Faktörü

İkinci faktör olarak müzik öğretmenleri izlenimlerinin dışında aktarılan şartları belirtmektedir. Bu temalar: “(1) Haftalık Ders Süreleri , (2) Yer Alınan Ortam , (3) Müzik Ders Kitabının Uygulanmasıdır.

Haftalık Ders Süresi:

Ders süresi kapsamında katılımcı öğretmenlerin süreler ile ilgili fikirleri ifade edilmektedir. Bu temalar içerisinde ayrı içerikler oluşmaktadır. Ders sürelerinin az olması müzik öğretmenlerinin öğrencileri tanıma noktasında yetersiz kalmaktadır. Üstelik haftalık ders saatinin bir saat olması nedeniyle müzik öğretmenleri başka okulda görev alma sorumluluğuyla karşı karşıya gelmektedir. Bu nedenle öğretmelerin veliler ile öğrenciler arasında olan iletişimleri olumsuz açıdan etkilemektedir.

“Ders Süresinin Yeterlilik Durumu”

“Yeterlilik durumu” uygulanacak dersin haftalık süresinin kısıtlı olması açısından derse giren öğretmenlerin fikirlerini belirtmektedir.

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı öğrenci seviyelerinin birbirinden farklı oluşu ve haftalık müzik ders saatinin yeterli olmamasından dolayı değerlendirme bölümlerinde öğrencilerin ünite kapsamını anlamakta güçlük yaşamaktadırlar. (Katılımcı 20)

Ünite değerlendirme bölümleri işlenecek konunun içeriği ile örtüşme göstermemektedir. Çünkü öğrencilerin hazırbulunuşlukları birbirlerinden farklıdır. İşlenecek konunun içeriği kırk dakikalık ders saati içerisinde yetişmemektedir. (Katılımcı 21)

Müzik ders saati az geliyor. Haftada kırk dakika olmasından dolayı öğrenciler öğrenme alanlarını tam olarak uygulayamıyorlar. (Katılımcı 22)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları ders saatimizin haftada kırk dakika olmasından ötürü yeterince uygulanamıyor .(Katılımcı 23)

Öğrencilerin ders içi katılımlarında dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılıklarını uygulayabilmelerini istiyorum. Ancak ders saatimiz maalesef az. (Katılımcı 24)

Haftada kırk dakikalık müzik dersi içerisinde öğrenme alanlarını uygulayamıyoruz. Zaten kırk dakika hemen geçiyor. Bu da uygulanabilirlik boyutunu yararlı hale getiremiyor. (Katılımcı 25)

Haftalık ders saatinin azlığı işlenecek etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamını öğrenci seviyesine uygunluğunu ve konuların anlaşılmasını güçleştiriyor. (Katılımcı 26)

Haftada kırk dakikalık ders süresinin azlığından dolayı öğrenciler müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarını tam olarak uygulayamıyor ve kendi yeteneklerini keşfedemiyorlar. (Katılımcı 27)

Etkinlik ve değerlendirme bölümleri kapsamında müzik dersinin haftada bir saat olmasından ötürü öğrencilerin öğrenme seviye hızlarına göre anlaşılabilirliğini zorlaştırabiliyor. (Katılımcı 28)

Yukarıda yer alan görüşler incelendiğinde müzik öğretmenlerinin büyük bir bölümünün ders içi etkinlikleri uygulamada müzik dersine verilen saatin yetersiz olduğunu göstermektedir. Ders süresine yönelik olarak görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin tamamı öğretim programında gösterilen çerçevenin işlenilmesi ve dersine yönelik etkinliklerin uygulanabilmesine yönelik sanat dersinin haftalık süresini kısıtlı görmektedirler. Ders saatinin az olması nedeniyle öğrenme öğretme süreci içerisinde derinlemesine aktarımı ve bilgi birlikteliği gerçekleştirilemediği yorumunu ortaya çıkarmaktadır.

Yer Alınan Ortam:

Fiziki donanım kapsamında müzik dersinde istenilen en iyi sonucun gösterilebilmesi için uygun donanımlar içeren derslikler ve uygun araç gereçlerin yer almalarına yönelik ifadeler yer almaktadır. Kendi içerisinde fiziki donanım alt bölümlere ayrılmaktadır. Bu bölümler: (1) Müzik Dersliği, (2) Müzik Materyalleri.

“Müzik Dersliği”

Müzik öğretmenlerinin okul içerisinde sanat derslerinin işlendiği başka dersliklerden ayrı uygun koşullara sahip sınıfların olabilmesine yönelik görüşlerini belirtmektedir.

Okulda müzik dersliğimiz bulunmamaktadır. O yüzden öğretim programında yer alan dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları boyutlarına göre düzenlenen müzik sınıfı ortamı oluşturulmalıdır. (Katılımcı 29)

Öğrencilerin dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılıklarını sergilemeleri için okuldaki müzik sınıflarında uygun ortamın düzenlenilmesi gerekmektedir. Şarkılar söyleyebilmek ve onlara eşlik edebilmek için müzik materyallerinin yeterince olması gerekiyor ki uygulanabilirliği olsun. (Katılımcı 30)

Öğrencilerin öğrenme alanlarından dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılıkları birbirlerinden farklı olduğundan uygun ders materyallerini kullanabilmek sınıf fiziki ortama göre değişkenlik gösteriyor. (Katılımcı 1)

Okulda öğrenme alanlarının uygulanabilirliği ayrı müzik dersliğinin olması gerekiyor. Müziksel yaratıcılık performanslarını gösterebilecekleri ayrı bir müzik odamız yok. (Katılımcı 2)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarını uygulayabilmek için müzik aletlerini ve ses sistemlerini taşımak durumunda kalıyorum. (Katılımcı 3)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarının uygulanabilirliği için okulda müzik sınıfımız var ama ses yalıtımı olan bir oda olmadığı için uygulanabilirliğini zorlaştırıyor. (Katılımcı 4)

Öğretim programı yönergesinin uygulanması sırasında müzik dersliklerinin yetersizliği nedeniyle karşılaşılan güçlükler öğrenme alanını negatif açıdan etkisi altına almaktadır. Sanat öğretmenlerinin müzik dersliğine ihtiyaç halinde olmasına bulgular birçok araştırma yapan bireyler yönünden ifade edilmiştir (Kulah, 2007: 33, Umuzdaş ve Levent, 2012: 70, Yazıcı, 2009: 70). Bu bağlamda sözü edilen yetersizliğin öğretmenlerin çalgı aleti öğrenme öğretme sürecinde kullanımlarında güçlük oluşturduğu düşünülmektedir.

“Müzik Materyalleri”

Müzik öğretmenlerinin öğretim programı öğrenme-öğretme süreci içerisinde kullanımlarına yönelik donanımın yetersiz kalabildiğini belirten düşüncelerine yer verilmektedir. Öğrenme-öğretme sırasında araç-gereçlerden faydalanma, verilen kazanım ve etkinliklerin daha verimli sunulmasına imkân sağlamakta ve zaman faktörü yönünden daha elverişlilik göstermektedir. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler neticesinde öğrenme-öğretme esnasında kullanılan araç-gereçler tespit edilmiştir.

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı öğrenci seviyelerine göre farklılık gösteriyor. Öğrencilerin bireysel farklılıklarından ötürü çeşitli müzik aletleri ile konuları öğrenci seviyelerine uygun hale getirmeye çalışıyorum. (Katılımcı 5)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamında dersin içeriği öğrenci seviyelerine bazen çok basit bazen de çok ağır gelebiliyor. Farklı müzik enstrümanları kullanarak daha anlaşılır duruma geliyor. (Katılımcı 6)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyelerine göre anlaşılır hale getirebilmek için okul müzik sınıfı içerisinde ders materyallerinin yeterli olması gerekiyor. Müzik sınıfı içerisinde müzik aletleri yeterli olur ise öğrenci seviyelerine göre uygunluğuna ve anlaşılabilirliğine olumlu anlamda etki eder. (Katılımcı 9)

Öğrenme alanlarını uygulayabilmek için okulda ayrı müzik dersliğimiz olması gerekiyor. Her ders farklı sınıflara yeterli müzik enstrümanları taşımak uygulanabilirliğini zorlaştırıyor. (Katılımcı 7)

Müzik dersliği içerisinde müzik öğretmenlerinin büyük bir bölümü üflemleri çalgılar ve ders kitabından faydalanmaktadır. Müzik dersliğinin azlığı sebebiyle öğretmenler derslerine elverişli ortam içermeyen alanları kullanmak durumunda ve ders işlemek için sürekli olarak farklı derslikleri gezmek durumunda kalmaktadır. Sınıf içerisinde yer alan teknik donanımlardan ötürü yaşanan sorunlar sebebiyle müzik dersi açısından kullanımında uygun olmadığı görülmektedir. Bu nedenle derse destek olan müziksel aletlere sahip olmadan öğretim programının işlenilmeye çalışıldığı şeklinde ifade edilebilir. Öğretmenlerin görev yaptıkları ortamdaki memnuniyet olmaları onları olumlu açıdan güdülemeye ve daha verimli olmalarına katkı sağladığı düşünüldüğünde (Karaköse ve Kocabaş, 2006: 13) yeterli olmayan çevrenin öğretmenlere negatif açıdan etkileyebileceği söylenilebilir. Bununla beraber çevre imkânların kısıtlılık hali, sanat dersinin uygulanabilmesini olumsuz yönden etkilemektedir. Öğrencilerde ayrı yapılarda

olan beceri çeşitlerini ilerletebilmek için daha kapsamlı sanat dersliklerine gereksinim duyulduğu söylenebilir.

Fiziki kapsam ile ilgili elde edilen görüşler incelendiğinde, müzik dersine yönelik hazırlanan sınıfı yetersiz olan okullarda başka ders materyallerinin de büyük bir bölümünün azlığı, var olan sınıflarında genelde istenilen yeterliliklere uygun olmadığı, çevre ortamı kapsamında yer alan başka derslere önem sırası verildiği görülmektedir. Aynı zamanda bu durumun öğrenen merkezli yapılandırmacı müzik dersi öğretim programının kapsamında uygulanması beklenen kazanımların işlevselliği yönünde büyük bir sorun oluşturduğu görülmektedir.

“Ders kitabı”

Bu kapsamında müzik dersi öğretim programının uygulanması noktasında müzik öğretmenlerinin kullanmış oldukları kitaba yönelik düşüncelerine yer verilmektedir.

Değerlendirme bölümleri ilenecek konuların içeriği ile örtüşme durumları bazı ünitelerde çok yoğun. Ayrıca değerlendirme bölümlerinin azlığı dikkatimi çekiyor. Ders kitabı içerisinde yer alan kazanımlara göre değerlendirme bölümlerinin içeriği genişletilebilir. (Katılımcı 8)

Değerlendirme bölümleri işlenecek konuların içeriği ile tam olarak örtüşme göstermiyor. Çünkü öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerileri birbirlerinden farklı olduğundan ders kitabı içerisindeki değerlendirme bölümleri bu becerilere göre düzenlenerek geliştirilmelidir. (Katılımcı 9)

Ders kitabı içerisinde işlenecek konu içeriğinin kapsamı bazen çok geniş bazen çok basit olarak verilmiş. Alt kısımlarda yer alan değerlendirme bölümleri ile tam olarak örtüşme göstermiyor. (Katılımcı 10)

Etkinlik ve değerlendirme bölümleri kapsamına göre ders kitabı içerisinde yer alan şarkılar öğrenci seviyelerinin uygunluğu dikkate alınarak hazırlanmıştır. (Katılımcı 11)

Yukarıda yer alan düşünceler dikkate alındığında müzik öğretmenlerinin ders kitaplarında yer alan eserlerle alakalı olumlu olmayan fikirleri belirlenmiştir. Bu sebebin, ders kitapları içerisinde yer alan eserlerin nitelikleri, verilen kazanımlara yönelik etkinliklerle çoğu zaman alakalı olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda 6.sınıf müzik

dersine girmekte olan öğretmenler ders kitaplarını içerik olarak kısıtlı görmekte, bu sebeple yer alan ders kitabının işlevselliğine dikkat çekmektedirler.

4.2.3. Ders İçi Öğrenci Özellikleri

Kapsam olarak “Öğrencilerin ders içi özellikleri” alan öğretmenlerinin müzik öğretim programının uygulanma sürecinde zorlayıcı tutumlar içeren öğrenci davranışlarına yönelik durumları içermektedir. Bu kapsam içerisinde dört ayrı alt bölüm görülmektedir. Bu bölümler: “(1) Öğrencilerin Öğrenme Hazırbulunuşlukları, (2) Der İçi İsteklilik Faktörü, (3) Yarış Halinde Hissetme Durumları ve (4) Ders İçi Müzik Kültür Alanları’dır.

Öğrencilerin Öğrenme Hazırbulunuşlukları:

Hazırbulunuşluk bölümü bireylerin sanat dersinde yer alan basit durumdaki kazanımlara yeterli seviyede sahip olmadıklarını içeren bilgileri belirtmektedir. Müzik öğretmenleri öğrencilerin ön öğrenmelerinin yeterli durumda olmadıklarını, İlkokulda müzik derslerine sınıf öğretmenlerinin girmesi ve müzik alan öğretmenlerinin girmemesinden ötürü olduğunu ifade etmektedir. Bu kapsam içerisinde yer alan alt bölümün “Müzik Alan Dışı Sınıf Eğitimsi” ve “Alan İçerisinde Yer Alan Müzik Eğitimsi” olarak detaylandırılması ihtiyacı görülmektedir.

“Alan Dışı Sınıf Eğitimsi”

Öğrencilerin alan dışı sınıf eğitimcilerinden ötürü müzik dersine yönelik hazırbulunuşluklarının noksan olduklarını ifade etmektedir.

Bacanlı’nın (2005: 152) ifadesine dayanarak bireyin öğrenme durumunu basit hale getiren hazırbulunuşluk öğrenme alanları gibi önce edinilen bilgilerin yeni edinilecek bilgileri zorlaştırabilir. Bu nedenle bireylerin yanlış algılamalarının daha sonra doğru kabul edilen bilgileri öğrenmelerini güçleştirebileceği belirtilmektedir. Bu görüşlerde daha önce yer aldıkları sınıflarda yeterli olabilecek müzik kazanım bilgi temelleri verilmediklerine yönelik “Alan dışı sınıf eğitimcileri, kendi becerileri yönünde ders verebiliyor.” (Katılımcı 12), öğrenciler sanat dersi yerine diğer derslerimizden konularımız vardı o derslerimizi işliyoruz diye ifade ediyorlar. Bu ifadelerin yer alması Tenkoğlu’nun (2005: 209) müzik dersine giren alan dışı sınıf eğitimcilerinin geniş bir bölümünün yetenek dersi içerisinde bireylere önemli görülen müzik alan bilgilerini göstermekte alan bilgisinin yetersiz olduğu bulgusu ile örtüşmektedir.

“Alan İçi Müzik Eğitimcileri”

Öğrencilerin müzik derslerine daha evvel alan içi müzik eğitimcilerinin girmemesinden yetenek alanlarındaki bilgilerinin yeterli olmadıklarına yönelik ifadeler yer almaktadır.

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları yeterince uygulanamamaktadır. Çünkü öğretmenin yöntem ve tekniklerine, alan bilgisine ne kadar etkin olabildiğine göre değişir. (Katılımcı 13)

Müzik öğretmenin alan bilgisindeki uzmanlığı öğrenciler üzerinde müzik dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılıklarının uygulanabilirliğine etki etmektedir. (Katılımcı 14)

Yukarıdaki ifadelerde yer alan görüşler müzik öğretmenlerinin büyük bir bölümünün öğrencilerin hazırbulunuşluklarına yönelik eksikliklerinin olduğunu belirtmeleri ilgi çekicidir. Bu nedenle hazırbulunuşluk durumları öğretmenler ve öğrenciler için önem göstermektedir. Ön öğrenmelerin işlenebilir hale getirilmesi öğrencilere, yeni bir yaşantı durumuna yönelik başka edinilecek bir öğrenim yapısının gereklilik durumuna göre destek olmaktadır. Müzik eğitimcileri ön öğrenmeler neticesinde bireylerin hazırbulunuşluk durumlarının üzerine yeni edinilecek bilgileri inşa edebilecekleri deneyimlerini daha iyi ortaya koyabilirler (Zoharık, 1995; Akt. Saban, 2009: 173).

Derse Duyulan İstek:

Müzik dersinde öğrencilerin ders içi becerilere uyum göstermediklerine dair görüşleri ifade etmektedir. Öğrenciler dersin içeriğini anlamaktan ziyade, ilk amaç işlenen dersten geçme çabası göstermektedir. Bu evrede, sınıflar ilerledikçe sınavlarda sorular yöneltile diğer derslerin öğrenen bireyler açısından ilgi ve dikkat edilmesi gereken nitelikte oldukları gözlenmektedir. Bu nedenle Müzik derslerine yönelik öğrenci ilgilerinin ise az oldukları ifade edilmektedir.

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyelerine göre farklılık gösteriyor. Çünkü öğrencilerin müzik derslerine yönelik ilgi, istek ve yetenekleri birbirlerinden farklıdır. (Katılımcı 15)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyelerine tam olarak uygun değil. Bunun için etkinliklerin içeriğinin daha eğlenceli hale getirilmesi gerekiyor. Böylelikle derse ilgisi az olan öğrenciler için anlaşılabilirlik daha kolay hale gelebilir. (Katılımcı 16)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı öğrenci seviyelerine göre değişkenlik gösteriyor. Öğrenciler büyüdükçe ilgi, istek durumları farklılaşıyor. Müzik dinleme, şarkı söyleme etkinliklerinde bazen zorlanabiliyorum. Çok çabuk sıkılma durumları başlıyor. Derse yönelik ilgilerini çekecek etkinlik uygulamaları dersin anlaşılabilirliğini etkiliyor. (Katılımcı 17)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı öğrenci seviyelerine tam olarak uygunluk göstermiyor. Öğrencilerin ilgi ve becerilerine göre düzenlenen etkinlikler olmadığı için ayrıca sınav sisteminde müzik dersinden sorular çıkmadığı için müzik dersine gereken önem verilmiyor. (Katılımcı 18)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı öğrenci seviyelerinin bireysel farklılıklarından dolayı değişiyor. Verilen etkinlikleri uygularken öğrencilerin derse gösterdikleri önem boyutu farklılıklar içeriyor. Bunun nedeni sınav odaklı yüksek not alma yarışları öğrencilerin müzik dersini daha az önemli bulma durumları ilgilerini değiştiriyor. (Katılımcı 19)

Otacıoğlu Gürşen'e (2007: 138) göre ilköğretim kademesinde yer alan sınıflarda müzik dersi gören bireylerin, yetenek dersi ile ilgili isteklerini meydana çıkarmayı hedefleyen araştırmasında da sınıflar ilerledikçe öğrenen bireylerin isteğinde ve ders notlarında düşme olduğu görülmektedir. Edinilen verilerin neticesinde bu bulgular görüşleri dayanaklandırmaktadır. Müzik eğitimcileri öğrenen bireylerin yetenek derslerine isteklerinin azalma olmasının nedenini farklı derslerin liseye giriş sınavlarının olması ile müzik dersinden soru çıkmaması ile ilişkilendirmektedir.

Sınav stresinin mevcut olduğu bir eğitim ortamında, öğrencilerin öğrenme çabası için değil, not alma mücadelesi için çalışma göstereceklerinden, verilen bilgileri anlayarak öğrenmeleri ve yaşantıları içerisine yansıtabilecekleri yaklaşım biçimleri olumlu görülmektedir (Ekici, 2010: 894). Bu sebeple mevcut sistemin öğrenen bireylerin yetenek derslerine isteklerini negatif olarak etki edebileceği fikirlerini ortaya çıkarmaktadır.

Yarış Halinde Hissetme Durumları:

Bu ifade müzik öğretmenlerinin mevcut sınav sistemine hazırlanmakta olan öğrencilerin birbirleri ile yarış içerisinde olması sonucu ortaya çıkan görüşleri içermektedir.

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyelerine göre farklı. Bazı öğrenciler liselere giriş sınavlarında müzik dersi soruları içermediği için müzik dersini önemsiz olarak görebiliyor. Ve bu durum ders içi etkinlik katılımlarında konulara verdikleri öneme göre anlaşılabilirliği etkileyebiliyor. (Katılımcı 20)

Etkinlik ve değerlendirme bölümleri kapsamı içerisinde öğrenciler sınav sistemi içerisinde müzik dersinin daha az önemli izlenimler göstermekte ve müzik dersine olan ilgi durumları değerlendirme bölümlerinin öğrenciler için anlaşılabilirliğini zorlaştırabiliyor. (Katılımcı 21)

Yukarıdaki görüşler ele alındığında müzik öğretmenleri öğrencileri birbirleri ile sürekli yarış halinde görmektedirler. Bu durumun sebebi çevre etkileri olarak veliler, öğretmenler ve idarenin de öğrencileri çalışmaları konusunda sürekli sıkıştırmalarıdır. Baştürk ve Doğan'da (2010: 55) eğitimcilerin ifadelerine yönelik öğrencilerin de mevcut sınav sistemini stresli yarış durumlarına benzettikleri üzerinde durmaktadır.

Ders İçi Müzik Kültür Alanları:

Öğrencilerin içselleştirdiği sanat türlerinin, müzik eğitimcilerine etkisi bakımından görüşleri ifade etmektedir.

Dinleme-söyleme öğrenme alanlarının uygulanabilirliği yeterli değildir. Çünkü öğrencilerin yaşamakta olduğu toplum müzik kültürlerini etkilemektedir. Bazı dinledikleri veya söyledikleri müzik türleri toplumumuzu olumlu ve olumsuz yönden etkileyebiliyor. O yüzden sınıf içerisinde dinleme-söyleme öğrenme alanının uygulanabilirliği zorlaşabiliyor. (Katılımcı 22)

Öğrenciler dinleme ve söyleme alanlarını uygulamada genellikle günümüz popüler müziklerde maalesef kültürümüze uymayan toplum yapımızı bozma eğilimleri gösteren müzik türlerini söylemek istiyorlar. Ne yazık ki ders kitabı içerisinde yer alan şarkılar, türküler onlara basit ve sıkıcı gelebiliyor. Bu durumda öğretim programındaki bu öğrenme alanlarının uygulanabilirliğini etkiliyor. (Katılımcı 23)

İçerisinde yer aldığımız toplumun herkes tarafından benimsenip kabul gören bir yaşam biçimi olmakla beraber, yapılmakta olan müzik etkinlikleri de toplumun yapısı içerisinde yer alan kültürel etkidenden oluşan bir yapı biçimi sergilemektedir. Bu yapı biçimi oluşturulan topluma yönelik müzik kültürüdür (Yayla, 2009: 2). Müziğin, insanın doğumdan ölümüne kadar yaşam içerisinde yer edinilen önemli kültürel unsur olarak görülmesi, doğal olarak tüm yaşam alanlarını etkisi altına alan bir parçasıdır. Bugünkü sanat eğitiminin ülkeler arası kültürleri tanıma çerçevesinde birlikte bir görüş birliği ve olumlu görülen fikir uyumlarının ilerletilebilmesinde özen gösterilmesi gereken unsurlardan olduğu gözükmemektedir (Canbay, 2007: 18). Müzik öğretmenlerinin ifadeleri ele alındığında, çeşitli niteliklerde yer alan müzik türlerini öğrencilere tanıtmak, öğrencilerin sanatsal nitelik gösteren müzikleri ayırt edebilmelerine olanak sunmak, yetenek derslerinin hedeflerinden biri olsa da amaçlanan program çerçevesinin yeterince uygulanmadığı ifade edilebilir.

4.3. Müzik Dersi Öğretim Programının Uygulanışına Yönelik Müzik Öğretmenlerinin Deneyim ve Görüşleri

Bu araştırmanın alt içeriklerinden biri olarak müzik eğitimcilerinin tecrübeleri ile görüşlerinin yetenek derslerindeki öğretim çerçevesinin uygulanışı açısından hangi tür verilerin elde edildiği belirtilmiştir. Bu verilerin sonuçlandırılması aşamasına yönelik elde edilen bulgular iki ayrı biçimde ele alınmıştır. Bunlar “(1) Müzik Eğitimi Öğretim Program Çerçevesi ve Öğretim Ders Kitabı, (2) Amaç” şeklinde ifade edilmektedir.

1. Öğretim Program Çerçevesi ve Öğretim Ders Kitabı
 - a) Ders içi uygulanabilirlik boyutu
 - b) Öğrenme hedefleri
 - c) Öğrenme içerikleri
2. Hedef
 - a) Ders konusunun önemi
 - b) Ders içerisinde zaman yönetimi
 - c) Fiziki Çevre Faktörleri

4.3.1. Müzik Eğitimi Öğretim Program Çerçevesi

Müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programı ve ders kitabı içerik boyutlarının uygulanışına yönelik tecrübe ve ifadeleri ele alınmaktadır. Yetenek dersi

öğretim programı çerçevesi; genel hedefler, yetenekler, öğrencilerin öğrenim alanları, kazanım boyutları, yapılacak etkinlik durumları, konuları açıklama bölümleri, öğrenme-öğretme süreleri ve ölçme değerlendirme unsurlarından oluşmaktadır (TTKB, 2007: 9). Sözü edilen unsurlar incelendiğinde eğitimcilerin yetenek dersi öğretim programı işleyiş süreçlerine yönelik verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

4.3.2. Ders İçi Uygulanabilirlik Boyutu

Müzik dersi öğretim programı ve ders kitabını müzik eğitimcilerinin yeterli olarak işleyemediklerine yönelik görüşleri ele alınmaktadır. Bu duruma yönelik derse giren müzik öğretmenleri görüşleri belirtilmiştir.

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarından sınıfın seviyelerine göre programı uygulama şeklim değişiyor. Öğrenciler farklı tür müzikler söyler ve dinlerken bazıları hoşlanıyor bazıları hoşlanmıyor. (Katılımcı 24)

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarını öğrenci seviyelerine göre düzenleyip uygulamaya çalışıyorum. (Katılımcı 25)

Verilen öğrenme alanlarını program çerçevesinde uygulayamadığım zamanlar oluyor. İlk olarak öğrencilerin öğrenme alanlarındaki hazırbulunuşluk seviyelerine bakıyorum. Daha sonra farklı müziksel yaratıcılıklar ile etkinlikler düzenleyerek uygulanabilirliğini artırıyorum. (Katılımcı 26)

Elde edilen veriler incelendiğinde, müzik dersi öğretim çerçeve programı ve müzik kitabının hedeflerine tam olarak ulaşamadığı görülmektedir. Bu araştırmada önem gösterilmesi gereken bir sebep ise öğretim programının hedefine uygun bir şekilde işlenilememesinin yetenek dersi öğretim çerçeve programının müzik eğitimcilerinin alan bilgilerinin yetersizliğinden ve öğrenen bireylerin hazırbulunuşluk durumlarının eksikliklerinden olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle müzik dersi öğretim programının uygulanışı öğretmenlerin yer aldığı koşulların farklılıklarından ötürü hedeflerine etkin bir şekilde ulaşamadıkları görülmektedir.

Müzik öğretim çerçeve program koşullarındaki kısıtlı ders süresi, sanat dersi fiziki donanımı, der içi materyaller, öğrenen bireylerin hazırbulunuşluk durumları, yetenek derslerine idare ve başka ders öğretmenlerinin müzik dersine yönelik bakış açıları gibi sebepler öğretim programının hedefine yönelik işlenebilmesini olumsuz açılardan etki ettiği ifade edilmektedir. Bu konuya yönelik elde edilen veriler başka araştırmacılar

yönünden de desteklenmektedir (Tanyeli,2007: 82; Umuzdaş ve Levent, 2012). Müzik eğitimcilerinin verilen program çerçevesini işleyebilmede karşılaşılan güçlüklerden ötürü negatif açıdan etkilendiği belirlenmektedir. Bu güçlüklerin okul içerisinde ve öğrencilerde farklılıklar meydana getirebileceği gözlenilmektedir. Bu bağlamda müzik derslerinin düzenli bir ortam içerisinde uygulanması gerekliliği ifade edilebilir.

4.3.3. Öğrenme ve Öğretme Alanları İçerisinde Kazanım

Kazanım bilgileri kapsamında hedeflere yönelik düzenlenen yaparak yaşayarak öğrenmeler ile öğrenen bireylerden beklenen alan bilgisi, yetenek durumları, ilgi, istek ve değerler bütünüyle (TTKB, 2007: 7) alakalı olarak müzik eğitimcilerinin fikirlerini belirtmektedir. Yetenek derslerindeki öğretim çerçeve planının uygulanması aşamasındaki sorunlara yönelik öğrenen bireylerin kazanımları edinme durumlarının yetersizliği görülmektedir. Bu duruma yönelik katılımcılardan bazı müzik öğretmenleri istenilen kazanımları gerçekleştirme durumlarının öğrencilerin ön öğrenmelerine bağlı olduğunu vurgulamaktadır.

İşlenilecek konunun içeriği kazanım boyutu olarak ele alındığında öğretme-öğrenme süreci içerisinde farklı metodlar kullanılarak değerlendirmelerin yapılmasını etkiler. Bu durum öğrencilerin sınıf içerisinde ki sayılarının fazla olması ve kazanımları gerçekleştirebilme zamanlarının kısıtlı olmasından yetersiz kalabiliyor. (Katılımcı 27)

Başka bir katılımcı ise dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanları kazanımlarının sınıf içerisinde uygulanabilirliği düşüktür. Çünkü müzik ders saati haftada kırk dakika olduğundan uygulanabilirliği yetersiz kalabilmektedir. (Katılımcı 28)

Bir diğer görüş ile yetenek derslerinin haftada (40 dakika) olması, hedeflenen kazanım boyutlarının verilebilmesine yönelik yeterli gelmediği belirtilmiştir. Gürler' in (2007: 44) ifadesine baktığımızda öğrencilerin geniş bölümünün istenilen kazanım boyutlarını gerçekleştirmede zorlandıkları görülmektedir. Verilen kazanımların sınıf ikliminde gerçekleştirebilme durumuna yönelik katılımcı ifadeleri şu şekilde belirtilmiştir:

Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarını öğretim program çerçevesi içerisinde tam olarak uygulayamıyorum. Çünkü öğrencilerin bireysel farklılıkları verilmesi gereken kazanımların bir ders süresi kırk dakika içerisinde uygulanabilirliğini zorlaştırıyor. (Katılımcı 29)

Yukarıda yer alan görüşler incelendiğinde müzik dersi öğretim programı kazanımlarına ve ders kitabına bağlı kalinamadığı gözlenmektedir.

4.3.4. Öğrenme İçerikleri

Müzik eğitimcilerinin kültürün belli bir boyutunu araştıran konularda, eğitsel amaçlar içerisinde durum, temel anlam ilkelerinin bazı düzenli çalışma bilgi bütünlerini oluşturabilmelerine yönelik (Erdem,1994: 5) 'in fikirleri belirtilmektedir. Öğrenme içerikleri bölümüne yönelik yetenek dersinde verilen her kazanım içeriğinin öğrenen bireyler tarafından uygulamalı olarak yeniden düzenlenebilir durumunun olmadığı ifade edilmektedir.

Değerlendirme bölümlerindeki sorular işlenilecek konuların içeriği ile örtüşme göstermeyebiliyor. Örneğin ses değişimi konusu içerisinde söyleme boyutu değerlendirme bölümünde yer alırken, dinleyerek öğrenme, müziksel algı ve bilgilenme müziksel yaratıcılıklarını destekleyen sorular değerlendirme bölümünde yer verilmemiştir. (Katılımcı 30)

İşlenilecek konuların değerlendirme bölümlerinde yeterli sorular yer almamaktadır. Öğrenciler konu içeriğinin sorunlarının az olmasından ötürü kendilerini tam olarak doğru değerlendirme yapamadıklarını söylüyorlar. Buna bağlı olarak konu içeriği ile değerlendirmeler arasında tam olarak bir örtüşme görülmemektedir. (Katılımcı 1)

Yukarıda yer alan ifadeler göz önüne alındığında, müzik öğretim program çerçevesinin ve ders kitabının yer verdiği teori bilgilerin öğrenen bireyler bakımından eleştirilmesi, bu durumda müzik eğitimcilerinin bu konulara yönelik kazanım içeriklerini uygulamakta zor durumlar yaşadıkları görülmektedir. Beraberinde müzik eğitimcileri de öğrenme içeriklerinde verilen bazı kazanımların bireylerin günlük yaşam içerisinde kullanmadıklarını ifade etmektedir. TTKB'nın (2007: 5) öğretim çerçeve programı düzenlenirken önem gösterilmesi gereken özelliklerin programda: "Edinilen bilgiler, her zaman uygulanabilir durumlar içermelidir." olarak belirtilmektedir. Demirel'in (2009: 138) ifadesine göre hedefi öğrenmek ve uygulamak noktasında elde edilen verilerin, öğrenme yönünden kolaylıkla uygulanabilir ve faydalı olduğunu göstermektedir. Katılımcılar içerikte yer alan temel ilke olan yakından uzağa ilişkisine doğru, bilinenden bilinmeyen durumlarına doğru sıralamada yer almaktadırlar (Demirel, 2009:142).

Katılımcılar içeriğin düzenlenmesi aşamasında derste söylenen şarkı seçimi ve eserlerin eğitimde yakından uzağa ilkesine göre yer almadığını belirtmektedir. Bu duruma yönelik öğretmen görüşleri aşağıda ifade edilmiştir:

Konu içeriği ve değerlendirme bölümleri örtüşmüyor. Çünkü konu içeriğinin oluşturulması ve değerlendirmelerin düzenlenmesinde yakından-uzağa, bilinenden-bilinmeyene doğru program temel ilke sıralamaları arasında örtüşme görülmemektedir. (Katılımcı 2)

İçeriğin incelenmesiyle ilgili başka durum olarak işlenilecek kazanımın daha evvel öğrenilen kazanımın içerisinde ele alınmadığıdır. Bu sebeple müzik öğretmenleri kazanım sıralamalarını değiştirdiklerini belirtmektedirler. TTKB'nın (2007: 8) ifadesine göre müzik öğretim programı çerçevesinde yer alan etkinliklerin örnek durum olarak verildiği, müzik eğitimcilerinin verilen etkinlikleri olduğu gibi uygulanması veya dönüştürebilmesi açısından esnek durumlar sağlayabileceği ifade edilmektedir. Fakat öğretmenler öğretim çerçeve programı ile ders kitabını aynen işlemek baskısı altında olduklarını düşünmektedirler. Bu duruma yönelik katılımcı görüşleri aşağıda ifade edilmektedir.

İçerik olarak konular bazı değerlendirme boyutları ile örtüşmediği için öğretim programı içeriğini ders kitabında verilen içerik ile yorumlayarak örtüşme sağlıyorum. (Katılımcı 2)

Yukarıdaki görüşlere dikkat edildiğinde bazı eğitimcilerin öğretim programı çerçevesini ders kitaplarında verilen içerikler ile birlikte ele aldıklarını ifade edilmektedir. Bu neticede müzik derslerine yönelik önerilen ders kitabının içerik çerçevesi olarak önemli görülen noktalarda sorunlar oluşturduğu görülmektedir. Bu nedenle müzik kitaplarında işlenilenilecek kazanımların öğrencilerin seviye durumlarına zorlayıcı geldiği belirtilmiştir.

4.3.5. Öğrenme Hedefleri

Müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programının işlenebilmesi sürecinde gerçekleşmesi hedeflenen durumlara yönelik görüşlerini belirtmektedir. Bu nedenle eğitimcilerin hedefleri bireylerin olumlu davranış biçimlerini, motivasyon, istek ve ilgilerini gerçekleştirmekle beraber öğretim çerçevesinin işlenilmesi aşamasında önemine de etki etmektedir. Bu bağlamda önemli olan öğretmenlerin hedeflerinin dikkate alınması

ve bu amaçların karşılanmasının önemli olduğu görülmektedir. Hedef içeriği boyutunda üç ayrı biçimde ele alınmaktadır. Bunlar: “(1) Ders Konusunun Önemi (2) Ders İçerisinde Zaman Yönetimi, (3) Fiziki Çevre Faktörleri olacak şekilde sıralanmıştır.

4.3.6. Ders Konusunun Önemi

Yetenek derslerinin bireyler, öğrenci velileri ve diğer öğretmenler açısından önemli görülmesi hedefine dair müzik öğretmenlerinin tecrübelerini belirtmektedir. Müzik eğitimcileri, yetenek derslerinin öneminin öğrenciler ile diğer öğretmenler tarafından kabul görmesinin programın uygulaması aşamasında kolaylaştırdığını dile getirmektedirler. Müzik öğretmenlerinin bir bölümü diğer öğretmenler açısından yetenek derslerine önem göstermelerinin önemli olduğuna dair görüşler belirtmektedirler. Bu duruma yönelik öğretmen görüşleri şu şekilde yer almaktadır:

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı sınıf içerisindeki tüm öğrencilerin seviyelerinin birbirlerinden farklı olduğu için anlaşılır olmayabiliyor. Burada en büyük etki ilk olarak sınıf öğretmenlerindedir. İlköğretimde müzik dersinin önemini müziksel etkinlikler yaptırarak ders içi performanslarını sergileyerek müzik dersinin önemini anlamalarını sağlamaktır. (Katılımcı 3)

Etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyelerine göre tam olarak anlaşılır gelmemektedir. Öğrencilerin bireysel farklılıkları derse duydukları istek, ilgi ve önem durumları yapılan etkinliklerin anlaşılabilirliğini etkiliyor. (Katılımcı 4)

Özata ve Akgül-Barış’ın (2009: 28) görüşlerine baktığımızda ilköğretim kapsamı içerisinde sanat eğitimleriyle ilgili yetenekler edinilmesinin öğrencileri olumlu etkilediği belirtilmektedir. Bu durum özellikle psikomotor beceriler kazandırılması noktasında etkilidir. Bu yaş gruplarındaki çocukların algılama durumları ve bellekleri çok güçlüdür. Bu durum neticesinde sınıf öğretmenlerinin müzik eğitimi önem ve gereklilik durumunu belirterek öğrencilerini bu tür beceri eğitimlerine yönlendirerek desteklemelerinin olumlu etkilerinin, öğretim çerçevesinin işlenilmesi aşamasında önemli etkiye sahip olduğu görülebilir. Eğitimcilerin diğer bölümünün beklenti durumu ise öğrencilerden müzik dersine gereken değeri göstermeleridir. “Benim ders alanıma dair en büyük isteğim sınıf içerisinde yer alan tüm öğrenciler müzik dersini severek önem gösterse de hiçbir olumsuz durum olmadan eğitim öğretim senesi geçirebilsek maalesef durum böyle olmayabiliyor.”(Katılımcı 5) söylemiyle bu düşüncelerini belirtirken başka görüşme

yapılan katılımcı : “Öğrencilerime dersime önem göstermelerini söylüyorum ve buna yönelik emek gösteriyorum.” (Katılımcı 6) şeklinde ifade etmektedir.

Müzik öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir bölümünün öğretim programını uygulama aşamasında hedeflerinin müzik dersinin önemsenmesine yönelik olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

4.3.7. Ders İçerisinde Zaman Yönetimi

Müzik eğitimcilerinin alanlarına verilen ders süresinin arttırılmasına dair beklentilerini göstermektedir. Görüşmeye katılan öğretmenlerin bir bölümünün verilen sürelerin iki ders yapılabilmesi yönünden isteklerini dile getirmişlerdir. Bu duruma yönelik olarak katılım gösteren öğretmenlerin görüşlerine dikkat edildiğinde:

“Yetenek derslerinin öneminin anlaşılabilmesi için bir saat kısıtlıdır. En az iki saat verilmelidir.” (Katılımcı 7) , “ Beceri ders süresinin en az iki saat olması gerekiyor. Verilen her ders içi etkinlikleri zaman yönünden tamamlayamıyorum.” (Katılımcı 8), “Ders sürelerimiz keşke iki saat olsaydı. Kazanım ve ders içi etkinlikler yarım kalabiliyor.” (Katılımcı 9) şeklinde dile getirirken, (Katılımcı 10): “Yetenek dersi olan müzik iki ders saati olmalıdır. Böylelikle daha yaratıcı ders içi etkinlikler ortaya çıkarabiliriz.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Elde edilen veriler program çerçevesinin işlenilebilmesi ve yetenek dersi kazanım boyutlarının anlaşılabilirliğine ve ders sürelerinin artmasına yönelik isteklerin olduğu yorumuna ulaşılabilir.

4.3.8. Fiziki Çevre Faktörleri

Müzik öğretmenlerinin dersin uygulanışına dair etkilerinden ötürü okullarda fiziki çevre faktörlerinin ve ders içi materyallerin edinilmesine yönelik beklentileri belirtilmiştir. Bu duruma yönelik müzik öğretmenlerinin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

Dinleme-söyleme ve müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarının uygulanabilirliği yetersizdir. Okul müzik dersliğimizin duvarlarında ses yalıtımı olmadığı için okul fiziki ortamının eksikliği dersin verimli işlenilmesini etkiliyor. (Katılımcı 11)

Katılımcının görüşü dikkate alındığında yeterli çevre koşulları olmadan öğretim çerçevesini işleyebilmeye çabaladığı ve bu nedenden ötürü beklenti durumu halinde olduğu ifade edilmektedir. Yukarıda yer alan görüşe paralel olarak diğer katılımcıların ifadelerine yer verilmiştir.

Öğrenme alanlarını sergileyebildikleri uygun ortam yetersizdir. Sınıf içerisinde müzik materyalleri azdır. (Katılımcı 12)

Öğrenme alanlarının uygulanabilirliği için öncelikler ses yalıtımı içeren bir müzik sınıfı olması gerekiyor. Müzik aletlerinin yeterli olması öğrenme alanlarının işlenişini daha verimli ve eğlenceli duruma getirmektedir. (Katılımcı 13)

Bu görüşler göz önüne alındığında, müzik eğitimcilerinin bir kısmının derslerine destek veren materyallere ve çevreye göre öğretimi gerçekleştirmeye çalıştığı görülmektedir. İdarecilerden bu yönde çevre imkânları olumlu bir şekilde oluşturmalarını ve gereken desteği sağlamalarını istemektedirler.

BÖLÜM V: SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bulgulara Ait Sonuçlar

Bu araştırmada edinilen veriler neticesinde müzik eğitimcilerinin; 6.sınıf müzik çerçeve programı ve ders kitabının işlenilebilmesine yönelik olumlu ve olumsuz faktörler, öğretmenlerin mesleki tecrübelerine yönelik görüşleri ve edilen tecrübe ve bu görüşlerin sanat dersi öğretim çerçevesinin işleniş boyutuna yönelik sonuçlar belirtilmiştir. Öncelikle müzik dersi öğretim çerçeve programının işleniş boyutuna yönelik olumlu faktörlerin eğitimcilerin mesleki tecrübeleriyle beraber öğrencilerin bireysel farklılıkları ele alınmıştır. Bu kapsam içerisinde program çerçevesinin işlenilebilmesinin öğretim sürecini nasıl etkilediğine yönelik çözümler ifade edilmiştir.

SINIF İÇİNDE İLETİŞİM VE ETKİLEŞİM UNSURU SONUÇLARI:

➤ Edinilen deneyimin ders içerisinde ki iletişim becerilerine ve verilen öğretim süresine pozitif açıdan etkisi görülmüştür. Sınıf içerisindeki iletişimde anlayışlı ve problem çözümleyici yöntem biçimlerini kullanarak olumlu bir ders ikliminin oluşturmaya çalışıldığı ve bu durumun öğrenme sürecinin etkinliğini yükselttiği görüşlerini belirtmektedir.

➤ Yetenek dersine yönelik öğrenmelerin, yeni durumlar ve becerin edinilmesinde önem gösterilmesi gereken bir unsur oluşturduğu ve bu unsurun müzik derslerine ayrılan ders süresinin etkili ve verimli kullanımına bağlı olduğu vurgulanmaktadır. Bulgular hazırbulunuşluk boyutunun öğrencinin ders içi etkin katılımlarını olumlu açıdan etkilediğini, öğrencilerin yetenek dersine ilişkin ilgilerinin psikolojilerini de yükselttiğini göstermektedir.

DERSLERDE MESLEKİ YORGUNLUK DURUMU SONUÇLARI:

6.sınıf müzik öğretim çerçeve programı ve ders kitabının uygulanmasına yönelik karşılaşılan engelleyici faktörleri ise öğrenci nitelikleri, gürültü ve mesleki yorgunluk durumları gibi ders üzerinde yer alan baskılar ile ders içerisinde zaman yönetimi, fiziki çevre faktörleri, müzik materyalleri, öğretim kitabının olumsuzluğu olarak belirtilmiştir. Yetenek derslerinin önemli görülmediğine yönelik söylenen ifadelerin bu nedenlerin oluşturduğu gözlemlenmiştir. Bahsedilen önemsizlik durumunun öğrenci özellikleri boyutunda bireylerin hazırbulunuşluk bilgileri, istekleri, birbirleri ile yüksek not alma

yarış halleri, ders içi müzik kültür alanlarına da etki ettiği belirtilmektedir. Müzik eğitimcilerinin sanat dersinin önemli görülmediği algılarına ilişkin sonuçlar belirtilmiştir.

HAFTALIK DERS SÜRESİ SONUÇLARI:

➤ Eğitimcilerin ders süresinin yeterli olmadığını, yetenek dersine ait bir dersliğin bulunmadığını ve bu dersin daha az önemli olarak görülen bir ders olduğunu vurgulamaları, yapılacak çalışma ve araştırmalarda önem verilmesi gereken unsurlar olduğu görülmektedir.

YER ALINAN ORTAM SONUÇLARI:

➤ Yetenek dersleri için hazırlanan sınıfı olmayan okullarda ders materyallerinin de yeterince bulunmadığı mevcut sanat sınıflarının ise istenilen standartlarda olmadıkları ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan eğitimcilerin ilk olarak ders içi olanak kapsamındaki düşünceleri, idarenin imkânları diğer alanlarda kullandıkları ve önemli görülmediğine dair düşünceler gözlemlenilmiştir.

GÜRÜLTÜ DURUMU SONUÇLARI:

➤ Bireyler müzik sınıfında ders içi etkinlik katılımı olarak seslerini kullanarak öğrenmeler gerçekleştirmektedirler. Bundan dolayı derslik dışından gürültü olarak algılanmaktadır. Okul içerisinde müzik dersliklerinin azlığı çevresel imkânların yetersizliği, kazanımlara ulaşmada etkisi ve etkinliklerin öğrenen temelli işleyişini kısıtladığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca yetenek derslerini olumlu olarak etkileyen müzik materyalleri olmadan, program ve ders kitabı etkinliklerinin işlenilmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

SINIF İÇERİSİNDE ZAMAN FAKTÖRÜ YÖNETİM BİÇİMİ SONUÇLARI:

➤ Müzik dersinin haftada kırk dakika olması, bu sebepten ötürü öğretmenlerin derse girdiği sınıf şube ve okul sayılarının artması, ders niteliği açısından olumsuz olarak gözlemlenmiştir. Sunulan olanakların derse giren öğretmenlerin öğrencileri ile yakın iletişim halinde olmalarını, öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre öğrenme ortamı sağlamalarını zorlaştırdığı ifade edilmiştir. Öğrencilerin bilişsel-duyuşsal-psikomotor becerilerinin farklılıklarını, bu alandaki yeteneklerini keşfedebilmek ve bu alanlara doğru yönlendirmelerinin eğitimcilerin kendi emekleriyle ilgili olması, bu öğrencileri tespit etmek konusunda ders saati süresinin kısıtlı kalabildiği belirtilmiştir. Haftalık olarak ders süresi, program çerçevesinin ve ders kitabının etkin ve verimli olarak işlenebilmesi boyutunda yeterli değildir.

DERSLERDE MESLEKİ YORGUNLUK DURUMU SONUÇLARI:

➤ Alan öğretmenlerinin okul idaresi yönünden değerli görülme beklentisi neticesinde ortaya çıkan duyuşsal etkiler görülmüştür. Ayrıca alan öğretmenlerinin değerli hissetmemelerinin motivasyonlarına negatif açıdan etki ettiği gözlemlenmiştir.

DERS İÇİ MÜZİK KÜLTÜR ALANLARI SONUÇLARI:

➤ Öğrencilerin bireysel farklılıklarının öğretim programının ve ders kitabının işlenilmesine dair yararının aynı zamanda dezavantaj oluşturabileceği görülmektedir. Sınav stresi faktörünün öğrencilerin yetenek dersine isteklerini olumsuz açıdan etki ettiği, müzik türlerini ayırt edebilmelerine yardımcı olmak sanat derslerinin hedeflerinden biridir. Ne yazık ki bu amaçların gerçekleştirilemediği sonucuna varılmaktadır.

ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENME HAZIRBULUNUŞLUKLARI SONUÇLARI:

Müzik öğretim çerçeve programı ile ders kitabı kazanım ve etkinliklerin işlenilmesinde eğitimcilerin derse ilişkin fikirlerinin, program sürecine nasıl etki ettiğine yönelik sonuçlar aşağıda ifade edilmiştir.

➤ Yetenek derslerinden müziğin bireylerin zekâ gelişimlerine etki ettiği ve farklı zekâ çeşitleri ile ilişkili oldukları gözlemlenmiştir. Bununla birlikte müzik dersi içerisinde bireylerin düşüncelerini ifade edebilmelerine, yeteneklerinin sosyal bireyler haline getirmelerine ve müziğe bakış açılarının pozitif olarak sergileyerek dinleme söyleme becerileri alanları gibi bilişsel ve psikomotor becerilerinin de gelişimlerine olumlu yansıdığı aynı zamanda müzik eğitimcileri derslerinde bireylerin farklı derslerindeki stres faktörlerinden kurtularak rahatladıkları belirtilmiştir.

➤ Müzik öğretmenleri müzik dersinin yararlılık boyutlarından söz etmelerine rağmen çevre faktörleri olarak dersin önemli olmadığına ilişkin etkiler gözlemlenmiştir. Bu bakış açıları eğitimcileri negatif açıdan etkisi altına almaktadır.

YARIŞ HALİNDE HİSSETME DURUMLARI SONUÇLARI:

➤ Lise giriş sınavlarında bulunmaması sebebiyle yetenek dersi önem yönünden maalesef son bölümlerde gelmektedir. Yüksek not alama başarıları üzerine mücadele gösteren bireyler için öncelikli amacın, öğrenmek değil, birbirlerini geçme yarışı katılımcı eğitimcilerin görüşleri ve tecrübeleriyle ifade edilmektedir.

➤ Sınavlarda sorusu bulunmayan müzik dersine ilişkin öğrenci ilgi ve isteklerinde azalma gözlemlendiği belirtilmiştir. Sınav başarısının önemli olduğu öğrenme ikliminde öğrencilerin sürekli birbirleri ile yarış hallerinde bulunmaları ve

öğrenci velileri, diğer öğretmenler, idare faktörleri olarak zor durumda hissetmelerine neden olduğu görülmüştür.

➤ Yetenek dersleri öğrenciler, veliler ve bazı idareciler tarafından bir “hobi” eğitimi olarak düşünülmektedir. Aynı zamanda yetenek alan dersinin donanım bilgisi olmadığının örtük olarak ifade edilmesi, eğitimcilerin derslerine ilişkin olumsuz olarak etkilendiği belirtilmiştir.

➤ Müzik derslerine ilişkin bakış açılarının müzik öğretmenlerinin mesleki değerini etkilediği izlenimine ulaşılmıştır.

Müzik dersi öğretim programı ve ders kitabı içerisinde yer alan kazanım, etkinlik, değerlendirme bölümlerinin uygulayıcıları olan öğretmenlerin tecrübe ve görüşlerinin uygulanmasına yönelik sonuçlar aşağıda ifade edilmiştir.

➤ Müzik öğretim çerçeve programının işlenilmesindeki ders sürelerinin kısıtlılığı, fiziki ortam, müzikal materyaller, öğrencilerin hazırbulunuşluklarındaki farklılıklar, veli, bazı idareciler ve eğitimcilerin müzik dersinin önemlilik durumuna ilişkin görüşleri öğretim programı ve ders kitabının hedefine yönelik işlenilememesine olumsuz yönde etki ettiği belirlenmiştir. Müzik dersi öğretim çerçevesi ve ders kitabı işlenilmesindeki farklılıklardan ötürü etkili bir şekilde hedefine ulaşamadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

ÖĞRENCİLERİN ÖN ÖĞRENME DURUMLARININ SONUÇLARI:

➤ Öğretmenlerin öğretim programı kapsamını müzik ders kitaplarındaki içerikler ile yorumladıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin müzik dersi becerileri ve yetenekleri edinip edinemedikleri öğretmenler açısından objektif bir şekilde ifade edilmektedir. Fakat diğer derslerinin zorluk durumları, ders içerisindeki öğrenci sayılarının fazlalığı, verilen sürenin kısıtlılığı, birbirlerini geçme baskı durumları gibi sebeplerle işleyemedikleri ifade edilmiştir. Bu durumun bireylerin bilgiyi anlama seviyelerine ve öğrenme durumlarına olumsuz olarak etki ettiğini göstermektedir.

Öneriler

Sonuçlara yönelik gösterilen öneriler elde edilen bulgular ile yapılmak istenen çalışmalara ilişkin olarak belirtilmiştir.

5.1. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Öneriler

1. İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabı öğretme-öğrenme sürecindeki etkinlikler ile değerlendirme bölümlerinin amaçlarına ulaşması hangi düzeydedir?
- Müzik öğretim programındaki kazanımlar ve ders kitabında yer alan etkinlik değerlendirme bölümlerinin uygulanabilmesi bu alana yönelik hazırlanan ses yalıtımlı bir müzik dersliğinde işlenilmelidir. Müzik dersliklerinde hedefe uygun müzik materyallerine yer verilmesi önerilmektedir.
2. İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabının değerlendirme bölümlerinin konunun içeriği ile örtüşme düzeyi nasıldır?
- Müzik eğitimcileri 6.sınıf öğretim programı ve ders kitaplarının içeriğinin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerden de olumsuz açıdan etkilenmektedirler. Bundan dolayı müzik derslerinde öğrencilerin ön öğrenme eksiklerinin tamamlanması gerekliliği düşünceleri ifade edilmektedir.
3. İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabındaki etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin anlaşılabilirliği nasıldır?
- Öğretim programı ile ders kitabının faydalı olarak uygulanabilmesi için müzik dersine ayrılan haftalık ders süresi artırılmalıdır. Müzik öğretmenlerinin öğrencilerini yakın olarak tanımaları ve iletişimlerine olanak sağlanması düşünülmektedir.

5.2. Yapılabilecek Alan Çalışmalarına İlişkin Öneriler

Yapılan çalışmada görüşme tekniğine bağlı olarak veriler elde edilmiştir. Alan öğretmenleri 6.sınıf müzik öğretim çerçeve programı ile ders kitabı işlenişindeki olumlu ve olumsuz etkileri belirleyerek program çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin alan eğitimcilerinin görüşlerinin yanında gözlem boyutuna da değinilen çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgül- Barış D., Özata, E. (2009). Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında Alınan Müzik- Müzik Öğretimi Derslerinin Öğretmenlik Uygulamalarındaki Yansımaları. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 9 (18), 27- 42.
- Aksu, C. (2007). İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi (Yayınlanmış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Aksu, C. (2015). Türkiye'nin Geliştirilecek Ortaokul Müzik Öğretim Programında Bulunması Gereken Bazı Genel Amaçlar. Milli Eğitim Dergisi, 45(207), 56-76.
- Avşaroğlu, S., Deniz, M. E., ve Kahraman, A. (2005). Teknik Öğretmenlerde Yaşam Doyumu İş Doyumu ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. S.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi. 14, 115–129.
- Bacanlı, H. (2005). Gelişim ve Öğrenme. (10. Basım). Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Baştürk, S., ve Doğan, S. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Perspektifinden Özel Dershanelerdeki Matematik Eğitimi. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. 32, 45 – 63.
- Canbay, A. (2007). Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yaklaşımları ve Görüşleri. A. Ü. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi. 2 (2), 15-29.
- Çakır, İsmail 2003 İlköğretim Altıncı Sınıf İngilizce Dersi İçin Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Yardımcı Ders Etkinlikleri Önerisi, Doktora Tezi, Ankara.
- Çevik, D. B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, Orff müzik öğretisine genel bir bakış. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 9(1), 95-100.
- Demirel, Ö. (2009). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme. (12.Basım). Pegem Akademi. Ankara.
- Demirel, Ö. (2011). Öğretme Sanatı. 18. Basım). Pegem Akademi. Ankara.
- Ekici, T. (15-17 Aralık 2010). Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği Geliştirme. IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul

- Erdem, M. (1994). Değişik İçerik Düzenlemelerinin Başarıya Etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye.
- Gürler, A. (2007). Türkiye’de İlköğretim 2. Kademe 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersinden Edindikleri Kazanımlar Üzerine Bir Çalışma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Hoepfl, M. C. (1997). Choosing Qualitative Research: A Primer for Technology Education Researchers. *Journal of Technology Education*. 9(1), 47-63.
- Kağan, M. ve Yalçın, S. (2018). Eğitime Giriş. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karaköse, T., ve Kocabaş, İ. (2006). Özel ve Devlet Okullarında Öğretmenlerin Beklentilerinin İş Doyumu ve Motivasyon Üzerine Etkileri, Eğitim Kuram ve Uygulama. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. Çanakkale.
- Kaya, R., ve Demirel, M. (2008). Lise 3. Sınıf Öğrencilerinin Tarih Derslerindeki İlgi Alanları (Erzurum Örneği). *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi/ Journal Of Graduate School Of Social Sciences*. 11 (1), 163-177.
- Kulah, İ. K. (2007). İlköğretim İkinci Kademedeki Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education*. Jossey- Bass Publishers, San Francisco.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). Ders Programları Karşılaştırma Raporu. https://tbm.org.tr/media/1910/tbm_kazanimleri_mufredat_karsilastirma_raporu.pdf. (16.08.2020).
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Kaval Dersi Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Basım Müdürlüğü Basım Evi.
- Otacıoğlu Gürşen, S. (2007). İlköğretim 5. 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21, 134-139.
- Otacıoğlu Gürşen, S. (2008). Okul Öncesi Çocuk Merkezli Öğrenme Ve Müzik.

- Özgül, İ. (2007). Türkiye’de İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Çözümlemesi. 38. ICANAS, 10, 609.
- Özgül, İ. (2014). Müzik Eğitimi Ve Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkılıç R., ve Korkmaz, N.H. (2004). Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Beden Eğitimi Spor Öğretmenlerinin Sınıfta Zaman Yönetimine İlişkin Davranışlar. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 17 (2), 281-293.
- Saban, A. (2009). Öğrenme Öğretme Süreci- Yeni Teori ve Yaklaşımlar. (5. Basım). Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Saylan, N. (2010). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Anı yayıncılık.
- Schensul S. L., Schensul J. J. and LeCompte M. D. (1999).Essential Ethnographic Methods:Observations, Interviews, and Questionnaires.Rowman Altamira,London.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü (2018). İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2007). İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. Ankara.
- Tanyeli, D. (2007). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Türkiye.
- Tenkoğlu, T. (2005). Farkı Müzik Algılarına Sahip Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerinin Müzik Tutumlarının Karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiye.
- Tuncel, İ. (2008). Duyuşsal Özelliklerin Gelişimi Açısından Örtük Program. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye.
- Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum. Ankara: Evrensel Müzik evi.
- Umuzdaş, S., ve Levent, A. (2012). Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri. YTÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi. 9 (1),56-73.

- Yayla, F. (23-25 Eylül 2009). Müzik Eğitimi ve İstismar. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, OMÜ, Samsun.
- Yazıcı, T. (2009). İlköğretim Müzik Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Trabzon İli Örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Türkiye.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

EKLER

EK-1 İlköğretim İkinci Kademe/Ortaokul 6. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanım ve Açıklamaları (TTKB, 2018)

Müzik Dersi Öğretim Programı

6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü. 6. A. DİNLEME - SÖYLEME

Mü.6.A.1. İstiklâl Marşı'nı birlikte söyler.

- a) Öğrencilerin İstiklâl Marşı'nı nefes yerlerine uygun olarak söylemeleri sağlanır.
- b) Öğrencilerin İstiklâl Marşı'nı söylerken doğru tonlama ve vurgu yapmaları sağlanır.

Mü.6.A.2. Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren marşlarımızı doğru söyler.

- a) Millî, dinî ve manevî günler ile belirli gün ve haftalarda bu kazanıma yer verilmelidir.
- b) Öğrencilerin önemli gün ve haftalar dolayısıyla düzenlenecek Atatürk ile ilgili müzik etkinliklerine katılmaları için gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır. Bu etkinliklerde öğrenciler, oluşturdukları özgün çalışmalarını da sergileyebilirler.

Mü.6.A.3. Öğrendiği notaları seslendirir.

Öğrencilere kalın do-ince do aralığındaki notaları algılamaya yönelik seslendirme çalışmaları öğretmenin çalgı eşliği desteği ile yaptırılmalıdır.

Mü.6.A.4. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.

Müzikler kulaktan öğretilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlı olmalıdır.

Mü.6.A.5. Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular.

- a) Öğrencilerin dağarcıklarındaki ezgilerden, seviyelerine uygun olanları seslendirmelerine yönelik etkinlikler düzenlenir.
- b) Öğrenilen değişik hız ve gürlük basamaklarının müziksel anlatımdaki yeri ve önemi vurgulanmalıdır.

Mü.6.A.6. Türk müziğinin makamsal bir yapıda olduğunu fark eder.

Türk müziğinin temel dokusu göz önünde bulundurularak öğrencilerin nihavent ve nikriz makamlarını ayırt edebilmelerine yönelik dinleti (türkü, şarkı, alıştırma vb.) çalışmaları yapılmalıdır. Örneğin önce sınıf düzeyinde istenen makamlardan birine yönelik dinleti çalışmaları yapılır. Öğrenciler ilk makamı işitsel olarak algıladıktan sonra diğer makama yönelik dinleti yapılır. Sonra her iki makama yönelik karışık eserler dinletilir ve öğrencilerden eserlerin hangi makama ait olduklarını bulmaları istenir. Öğrenciler eserlerin makamlarını belirlemede belli bir başarı elde ettikten sonra bu makamlardan farklı karakterde üçüncü bir makama ait eserler de arada bir sorulur ancak bu makamla ilgili ayrıntıya girilmez. Her çalışma sınıf düzeyinde istenen makamlara yönelik söyleme etkinlikleri ile desteklenerek öğrencilerde makamsal farkındalık sağlanır.

Mü.6.A.7. Müzik çalışmalarını sergiler.

Öğrencilerin müzikle ilgili eser ve edinimlerini sunabilecekleri ortamlar oluşturulur.

Mü. 6. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Mü.6.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

- a) Kalın do-ince do aralığındaki notalar, uzatma bağı, hece bağı, tekrar işaretleri (röpriz, dolap), basit ölçü (3/8), bileşik ölçü (6/8) ve aksak ölçü (5/8) ile onaltılık nota ve onaltılık sus değeri verilmelidir.
- b) Değiştirici işaretler (diyez, bemol, natürel) verilmelidir.

Mü.6.B.2. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.

Düzeğe uygun iki ve üç bölümlü şarkı, türkü vb. örnekler verilmelidir.

Mü.6.B.3. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.

Mü.6.B.4. İnsan sesinin oluşumunu kavrar.

Ses ve solunum organları tanıtarak bu organların ses kaynakları olduğu vurgulanmalı, ses ile işitme arasındaki ilişki üzerinde durulmalıdır.

Mü. 6. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.6.C.1. Dinlediği farklı türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.

Öğrencilerin dinledikleri farklı türlerdeki müzikler ile ilgili düşüncelerini özgün anlatım yollarıyla (resim yapma, harekete dönüştürme, öykü ve şiir yazma vb.) ifade etmeleri istenir.

Mü.6.C.2. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.

Kulaktan öğrenilmiş basit ve aksak ölçüler verilmelidir.

Mü.6.C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

Öğrendiği süre değerleri, zaman belirteçleri ve usullerle sınırlı olmalıdır.

Mü.6.C.4. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür.

Düzeğe uygun iki ve üç bölümlü şarkı, türkü vb. örnekler verilmelidir.

Mü.6.C.5. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

a) Ezgi denemeleri; öğrenilen zaman belirteçleri ve süre değerleri ile sınırlandırılmalıdır.

b) Öğrencilerin oluşturdukları ezgileri bireysel veya toplu olarak seslendirmeleri sağlanır.

Mü.6.C.6. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

a) Öğrenciler kendi çalışmalarını (beste, düzenleme vb.) bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kaydeder. Örneğin bireysel olarak veya grup oluşturarak, çalışmalarını nota yazım programları ile notaya alma; müzik-ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaparlar.

b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

Mü. 6. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.6.D.1. Yurdumuza ait başlıca müzik türlerini ayırt eder.

Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dinî müzik, mehter müziği ve çok sesli Türk müziklerinden seçkin örnekler (Örneğin Muharrem Ertaş, Neşet Ertaş, Tanbûrî Cemil Bey, Çekiç Ali, Zeki Müren gibi önemli müzisyenler tarafından icra edilen eserler) öğrencilerin ses sınırlarına ve sınıf düzeyine uygun olarak verilmelidir.

Mü.6.D.2. Atatürk'ün müzikle ilgili temel görüşlerini anlar.

a) Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için Türk müziğinin gelişimi ile ilgili sözlerinden yola çıkılır. Örneğin öğrencilerin Atatürk'ün "Ulusun ince duygularını düşüncelerini anlatan, yüksek deyişlerini, söyleyişlerini toplamak, onları genel musiki kurallarına göre işlemek gerekir, ancak Türk ulusal musikisi böyle yükselir, evrensel musiki de yerini alabilir." vb. sözlerinden yola çıkılarak müziğe ilişkin görüşlerini tanımları sağlanır.

b) Öğrencilerin müzikle ilgili araştırmalarında bilgisayar, internet ve kütüphanelerden yararlanabilmelerine ilişkin yönlendirmeler yapılır.

Mü.6.D.3. Yurdumuza ait müzik türlerinin kültürümüzün bir değeri ve zenginliği olduğunu fark eder.

Mü.6.D.4. Türk müziği kültürünü tanır.

Türk müziği kültürüne felsefesi ve eserleriyle katkıda bulunmuş; Dede Efendi, Tanbûrî Cemil Bey, Âşık Veysel gibi şahsiyetler vurgulanmalıdır.

Mü.6.D.5. Dinlediği çeşitli türdeki müziklerden hem bireysel hem de ortak sınıf arşivini geliştirir.

a) Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.

b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

Mü.6.D.6. Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır.

Eserler "Kırmızı Gülün Alı Var", "Vardar Ovası", "Estergon Kalâ'sı" gibi Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkılardan seçilir.

EK-2 Gönüllü Katılımcı Formu:

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabı (MEB,2023) ve müzik dersi öğretim programı (TTKB,2018) kazanımlarının incelenmesidir. İlköğretim 6.sınıf müzik ders kitabında değerlendirme bölümlerinin yeterliliğini belirlemek ve öneriler sunmaktır. Bu kapsamda programda yer alan öğrenme alanlarının nasıl oluştuğu, kazanımlara ulaşmadaki olumsuz etkenler, varsa neler olabileceği, programdan veya programın uygulanmasından kaynaklanan problemlerin tespiti ve bu problemlere çözüm önerileri getirmek amaçlanmıştır.

Araştırmaya katılım ile tamamıyla gönüllülük temelinde olmaktadır.

Görüşmelerde sürecinde, sizden kimliğinizi belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Görüşme sürecinde kimliğiniz ve toplanan veriler tamamen gizli tutulacak, sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecek, elde edilecek bilgiler bilimsel amaçla kullanılacaktır. Görüşmelerdeki sorular, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek soruları içermemektedir. Ancak, görüşme esnasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda kesebilirsiniz. Böyle bir durumda görüşmeyi gerçekleştiren araştırmacıya, devam etmek istemediğinizi söylemeniz yeterli olacaktır. Görüşmeler sonlandığında, bu çalışmayla ilgili sorularınız cevaplanacaktır. Ayrıca çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için **(Hülya GÜNEŞ, Niksar TOKİ Ulucan Ortaokulu ve telefon:)** ile iletişim kurabilirsiniz.

Çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

“Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. Görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmasına izin veriyorum. Kayıt altına alınan verilerin ve verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı çalışmalarda kullanılmasını kabul ediyorum”. (Formu doldurup imzaladıktan sonra uygulayıcıya geri veriniz).

Katılımcının Adı Soyadı

Telefon

Tarih ----/----/----

İmza

EK-3 Öğretmen Görüşme Formu:

**İLKÖĞRETİM 6.SINIF MÜZİK DERS KİTABI VE ÖĞRETİM
PROGRAMININ İNCELENMESİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞME
FORMU**

Görüşme Yapılan Yer:	
Görüşme Tarihi ve Saati:	
Görüşmeci (Ad-Soyad)	
Cinsiyet:	
Yaş:	
Mesleki Deneyimi (Yıl):	
İstihdam Tipi: (Ücretli/Sözleşmeli/Kadrolu)	

GÖRÜŞME SORULARI:

Soru 1: Sizce “İlköğretim 6. Sınıf Müzik Ders Kitabı’nın” değerlendirme bölümlerinin işlenecek konunun içeriği ile örtüşme durumu nasıldır?

Soru 2: Sizce “İlköğretim 6. Sınıf Müzik Ders Kitabı’ndaki” etkinlik ve değerlendirme bölümlerinin kapsamı, öğrenci seviyesine uygunluğu ve anlaşılabilirliği nasıldır?

Soru 3: Sizce “İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı’ndaki Dinleme-Söyleme ve Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanlarının uygulanabilirliği nasıldır?

EK-4 Etik Kurul Onayı:

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU KARARLARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO	KARAR SAYISI
02.07.2024	11	01-22

Üniversitemiz Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı Prof. Dr. Nail YILDIRIM Başkanlığında toplandı.

KARAR 11.17- Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün 12.06.2024 tarih ve 440526 sayılı yazısı görüşüldü.

Aşağıda bilgileri yer alan araştırmacıların yapmak istediği uygulamaların ve kullanacağı veri toplama araçlarının etik açıdan uygunluğuna oy birliği ile karar verildi.

ÇALIŞMANIN TÜRÜ	Yüksek Lisans Tezi
BAŞLIK	İlköğretim 6. Sınıf Müzik Ders Kitabı ve Öğretim Programının İncelenmesi
TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ/ ÇALIŞMANIN YAZARI	Doç. Dr. Tolga KARACA Hülya GÜNEŞ (Türk Müziği Anabilim Dalı)
RAPORTÖR GÖRÜŞÜ	OLUMLU

Prof. Dr. Nail YILDIRIM
Etik Kurul Başkanı

EK-5 Araştırma Uygulama İzni Başvuru Taahhütnamesi:**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI HER TÜRLÜ TEŞKİLATTA
GERÇEKLEŞTİRİLECEK ARAŞTIRMA UYGULAMALARINA İLİŞKİN
ARAŞTIRMA UYGULAMA İZNİ BAŞVURU TAAHHÜTNAMESİ**

1. Araştırmam boyunca Anayasa/kanun/yönetmelikler ve yürürlükte olan diğer mevzuata uygun davranacağımı,
2. Araştırmayı yürüteceğim Millî Eğitim Bakanlığı teşkilatının kurallarına uyacağımı,
3. Araştırmam boyunca hiç kimseyi araştırmama/çalışmama katılmaya zorlamayacağımı,
4. Araştırmayı bana tahsis edilen mekân/sınıf ve zamanda gerçekleştireceğimi,
5. Araştırmanın olası fiziksel/ruhsal etkileri konusunda katılımcıları bilgilendireceğimi,
6. Araştırmam sırasında topladığım kişisel bilgileri 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında koruyacağımı,
7. Katılımcılara ait her türlü kişisel bilgiyi, katılımcıların (katılımcılar reşit değil ise velilerin) yazılı izni veya mahkeme kararı olmadan hiçbir şahıs veya kurumla paylaşmayacağımı,
8. Katılımcıların (katılımcılar reşit değil ise velilerin) kişisel verilerinin onların izni olmadan kamuoyuna duyurmayacağımı,
9. Araştırmam için gerektiği kadar veri toplayacağımı,
10. Araştırmam sırasında öğrencilerin eğitim ve öğretiminin aksatılmamasına dikkat edeceğimi,
11. Araştırmam sırasında herhangi bir ticari faaliyette bulunmayacağımı,
12. Katılımcıları herhangi bir ürün/eser/tedaviye yönlendirmeyeceğimi,
13. Araştırma izin evraklarını okul yönetimine teslim edeceğimi,
14. Araştırma sırasında izni olan evrakları kullanacağımı,
15. Araştırma/Tıbbi araştırmalarda araştırmamın uygulama sırasında tıbbi etik kurul izni kurallarına uyacağımı,
16. Araştırma sırasında topladığım ses ve görüntü kayıtlarını güvenilir ortamlarda saklayacağımı ve araştırma sonrasında ifşa etmeyeceğimi,
17. Genelge hükümlerine aykırı davranmam ve herhangi bir yanlış ifade, beyan ve maddi gerçeği gizleme gibi durumlarda hukuki sorumlulukları yükleneyeceğimi,
18. İzin alınmış araştırmalarda insanlarla ilgili yapılacak anket, görüşme, gözlem, alan araştırması, uygulama ve incelemelerde sağlık, güvenlik, insan hakları, mevcut mevzuat hükümleri, hukukun genel ilkelerini ihlal etmeyeceğimi ve etik ilkelere uyacağımı,
19. Topladığım veriyi başka bir araştırmada ya da başka bir amaçla kullanmayacağımı,
20. Araştırmalarım sonucunda hazırladığım ürünleri (tez, makale, rapor, proje raporu vb.) araştırma uygulama izni bitiş tarihinden itibaren iki yıl içinde modüle yükleyeceğimi,

Kabul ve beyan ederim.

Araştırmamın Adı:

Araştırmacının

Ad Soyadı

Hülya GÜNEŞ